

Comisiynydd
**Cenedlaethau'r
Dyfodol**
Cymru

**Future
Generations**
Commissioner
for Wales

Matrics Aeddfedrwydd

ar gyfer

gweithredu

Deddf Llesiant

Cenedlaethau'r Dyfodol

**Llywodraethu Addas
ar gyfer y Dyfodol**

futuregenerations.wales

Mae'r cynnyrch hwn wedi'i ddatblygu fel rhan o Adolygiad Adran 20 Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru o'r modd y mae Llywodraeth Cymru yn rhoi Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ar waith. Gallwch ddod o hyd i ragor o wybodaeth [yma](#)

Proses: Elfennau allweddol o'r Gweithredu

Dylai unrhyw sefydliad sydd am weithredu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 neu sydd am ddyfnhau eu gweithrediad o'r Ddeddf anelu at:

Tymor hir:

- Cael gweledigaeth 25+ mlynedd glir, wedi'i datblygu ar y cyd, o'r dyfodol hirdymor dymunol, gyda graddfeydd amser gwahanol a sut i gyrraedd yno.
- Meddu ar dueddiadau ac offer cryf a hawdd eu defnyddio yn y dyfodol gan gynnwys gwahanol senarios sy'n galluogi ymyrraeth gynnar ac atal.
- Darparu adnoddau digonol ar gyfer gwytodaeth am y dyfodol a sut i fanteisio ar gyfleoedd hirdymor a mynd i'r afael â heriau'r presennol a'r dyfodol.
- Defnyddio a datblygu offer i ymgorffori ystyriaeth o'r dyfodol mewn strategaeth a phenderfyniadau i sicrhau tegwch rhwng cenedlaethau.

Atal:

- Cofleidio a hyrwyddo atal a gwerthfawrogi ei werth hirdymor.
- Sicrhau dealltwriaeth a defnydd priodol o'r gwahanol fathau o atal er mwyn cynyddu ei effeithlonrwydd a'i effaith.
- Sicrhau dealltwriaeth o achosion sylfaenol pethau i'w targedu ac nid y symptom.
- Sicrhau dealltwriaeth a chytuno ar yr hyn sydd angen ei atal, yn gysylltiedig â thueddiadau hirdymor a chynnwys hyn wrth graidd y strategaeth gorfforaethol.
- Galluogi ymyrraeth gynnar gan gynnwys mabwysiadu cyllidebau ataliol a symud i ffwrdd ar gyfer darparu ymatebion aciwt yn unig.

Integreiddio:

- Sicrhau dealltwriaeth a chymryd i ystyriaeth gyd-ddibyniaeth a rhyng-gysylltiadau rhwng materion a ffrydiau gwaith.
- Integreiddio strategaethau, polisiau a chymau gweithredu â nodau cenedlaethol ac amcanion llesiant (y sefydliad ac eraill).
- Galluogi integreiddio mewnol ac ystyriaeth llesiant yn gyffredinol, gan ddileu rhwystrau yn enwedig yn y ffactorau gweithredol fel dyrannu adnoddau, prosesau cynllunio, sgiliau ac archwilio/gwerthuso.
- Buddsoddi mewn deall cysylltiadau achosion, materion ac effeithiau gan gynnwys trwy Asesiadau Effaith Integredig.
- Integreiddio camau gweithredu ac atebion trwy gydweithio ag eraill i ddatgloi synergeddau yn fewnol ac yn allanol.

Cydweithio:

- Gwybod beth mae eraill yn ei wneud i ddod o hyd i gyfleoedd i gydweithio i ddatgloi synergeddau ac osgoi dyblygu.
- Cydweithio ac uno i fynd i'r afael â heriau hirdymor (cyffredin) mewn ffordd integredig a chyfrannu at y nodau cenedlaethol.
- Edrych y tu hwnt i'r partneriaid arferol i ddatblygu cydweithio aml-sector a dod ag eraill ar y daith i gynaliadwyedd.
- Manteisio ar bob cyfle i gydweithio ar lefelau cynllunio a chyflwyno.

Cyfranogiad:

- Deall bod ymglymiad yn fwy nag ymgynghori a'i weld fel sgwrs 2-ffordd barhaus yn fewnol ac yn allanol.
- Nodi ac estyn allan at yr amrywiaeth o bobl y mae polisiau a phenderfyniadau yn effeithio arnynt ond hefyd fel y gallant helpu i ddylunio'ch strategaethau a nodi atebion.
- Bod yn agored i newid gwirioneddol, gan gynnwys cyfranogiad ystyrlon ac effeithiol gan ei gymhwyso o ddiffinio'r broblem i gyflawniad.
- Defnyddio ymgyfraniad i nodi anghenion cenedlaethau'r presennol a'r dyfodol ac i ddiffinio a chyflawni'r weledigaeth hirdymor a nodir yn y nodau.

Pobl a Diwylliant: Elfennau Allweddol Gweithredu

Dylai unrhyw sefydliad sydd am weithredu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 neu sydd am ddyfnhau eu gweithrediad o'r Ddeddf anelu at:

Hirdymor:

- Sicrhau bod pobl yn deall ac yn cydnabod gwerth meddwl hirdymor, yr angen am feddwl aml-genhedlaeth a symud i ffwrdd o wneud penderfyniadau adweithiol tymor byr.
- Meithrin a meistroli technegau meddwl hirdymor i achub ar gyfleoedd hirdymor a lliniaru risgiau tymor byr a hirdymor.
- Gwybod pryd a sut i gymhwyso meddwl hirdymor ac aml-genhedlaeth i alluogi ymyrraeth gynnar ac atal.
- Rhannu dysgu a symud tuag at gydgyhyrchu o fewn gallu meddwl y sefydliad ar gyfer y dyfodol a sicrhau bod bylchau mewn gwybodaeth ac arfer wedi'u llenwi.

Atal

- Cydnabod gwerth atal a'i wahanol ffurfiau a lefelau.
- Sicrhau dealltwriaeth glir ar draws y sefydliad o'r hyn sydd angen ei atal ac o'r hyn sydd wrth wraidd materion a heriau'r presennol a'r dyfodol.
- Meithrin a meistroli technegau gwaith ataliol a symud i wariant ataliol i dorri cylchoedd negyddol a mynd i'r afael â heriau rhwng cenedlaethau.
- Symud tuag at wytnwch y tu hwnt i fod yn barod ar gyfer argyfwng; cael timau a systemau addasol a gwydn a all ymateb, paratoi a mynd i'r afael â heriau'r dyfodol yn ogystal â heriau presennol.

Integreiddio:

- Creu diwylliant corfforaethol cynhwysol a llywio camau gweithredu trwy weledigaeth integredig o bwrpas a gwaith mewnol; lle mae'r holl amcanion llesiant yn cael eu deall yn glir ac yn atgyfnerthu ei gilydd.
- Symud oddi wrth weithio mewn seilo i dimau ystwyth sy'n rhannu gwybodaeth ac adnoddau i osgoi dyblygu a datgloi synergeddau.
- Sicrhau ystyriaeth systematig o amcanion, gwaith ac effaith timau a chyrrff cyhoeddus eraill a rhannu arferion da.
- Sicrhau bod pobl yn gallu gweld effeithiau a rhyng-gysylltiad materion a'u gwaith; ac atgyfnerthu gwaith ei gilydd i osgoi effeithiau andwyol.
- Sicrhau bod pobl yn hyderus ac yn barod i fynd y tu hwnt i'r galw wrth weithredu'r Ddeddf.
- Sicrhau bod pobl yn deall ac yn cyflawni eu gwaith fel bod y Ddeddf wedi'i hintegreiddio'n llawn ar draws timau, yn eu rhyngweithio a'u cydweithrediad ag eraill a sicrhau bod y Ddeddf wedi'i hintegreiddio'n llawn â pholisïau a gofynion cyfreithiol eraill.

Cydweithio:

- Cydnabod gwerth cydweithio a'r angen i symud tuag at brototeipio ac arloesi ar y cyd.
- Sicrhau bod cydweithio yn digwydd ar bob cyfle o fewn y sefydliad a chyda phartneriaid allanol.
- Sicrhau bod pobl yn gallu nodi partneriaid posibl perthnasol a'u bod yn gallu creu partneriaethau a chydweithio effeithiol i ddatgloi synergeddau.
- Sicrhau bod pobl yn gwybod sut i feithrin ymddiriedaeth yn fewnol a chyda phartneriaid a galluogi trawsffrwythloni sgiliau rhwng timau a phartneriaid.
- Cynllun corfforaethol yn cael ei wneud yn gynyddol trwy ariannu ar y cyd a darparu prosiectau ar y cyd.

Ymggyfraniad:

- Cydnabod gwerth ymggyfraniad a phrofiad byw o fewn diwylliant sy'n symud i ffwrdd oddi wrth feio a chreu amgylcheddau dysgu diogel sy'n meithrin arloesedd.
- Sicrhau bod y sefydliad yn hyrwyddo ac yn annog ethos o garedigrwydd, ymddiriedaeth ac empathi lle mae'r holl staff yn teimlo eu bod yn cael eu cynnwys a'u bod yn barod i ddal ei gilydd yn atebol yn adeiladol gan fod pawb yn berchen ar y dull sefydliadol, y strwythurau llywodraethu a'r weledigaeth.
- Sicrhau bod pawb yn estyn allan at bobl newydd y tu hwnt i'r hyn a ddrwgdybir ac mewn ffyrdd newydd i sicrhau bod safbwyntiau amrywiol y bobl y mae gwaith y sefydliad yn effeithio arnynt yn cael eu hystyried.
- Galluogi symudiad oddi wrth ymgynghori tuag at sgysiau dwy ffordd parhaus a chyd-ddylunio ar bob cyfle.

Matrics Aeddfedrwydd:

Mae'r tabl isod yn manylu ar y gwahanol elfennau allweddol y gellir eu defnyddio i ddyfnhau gweithrediad Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015. Mae pob pwynt bwled yn bwyntydd i nodi lle mae arfer presennol yn eistedd ar y matrics aeddfedrwydd a phopeth ar ochr dde o hyn, yn cynnwys cyngor ar y camau nesaf y gall y sefydliad eu cymryd i ddod hyd yn oed yn fwy cynaliadwy ac i ymgorffori'r Ddeddf Llesiant ymhellach a'n helpu i gyflawni nodau llesiant cenedlaethol Cymru.

Prosesau

Tymor hir

Elfennau Allweddol Gweithredu	Dim newid neu ddim tystiolaeth o weithredu	Newid syml	Mwy anturus	Bod yn berchen ar Uchelgais	Arwain y ffordd
Gweledigaeth glir o'r dyfodol dymunol.	<ul style="list-style-type: none"> Meddwl tymor byr, 1 i 5 mlynedd. Dim meddwl hirdymor mewn prosesau a strategaethau. Dim map ffordd na theori newid i'r uchelgais terfynol neu'r weledigaeth hirdymor. Dim ystyriaeth o degwch rhwng cenedlaethau mewn prosesau. Nid yw strwythurau llywodraethu a chorfforaethol yn ystyried tueddiadau yn y dyfodol a all effeithio ar y sefydliad. 	<ul style="list-style-type: none"> Gweledigaeth 5 i 10 mlynedd. Mae prosesau'n cydnabod gwerth meddwl hirdymor ond dim proses ar gyfer gwneud cais nac adolygiad. Act as seen as the roadmap and vision for the future. Governance systems consider limited future trends directly impacting the organisation. 	<ul style="list-style-type: none"> Gweledigaeth 10 i 20 mlynedd. Tanlinellu gwerth y tymor hir mewn trafodaethau polisi, er enghraifft ynghylch y gyllideb ac mewn ymgynghoriadau. Gweithredu fel y fframwaith ar gyfer meddwl am y dyfodol Mae systemau llywodraethu yn ystyried sut mae holl dueddiadau cryfaf y dyfodol yn effeithio ar y sefydliad yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol. 	<ul style="list-style-type: none"> Gweledigaeth 25+. Gwerth hirdymor wedi'i danlinellu trwy astudiaethau achos. Llwyddiant a chanlyniadau'r mapiau ffordd wedi'u mesur drwy gerrig milltir sy'n helpu i adolygu'r map ffordd ar gyfer y dyfodol. Asesiadau o degwch rhwng cenedlaethau o ran strategaeth, polisi a phenderfyniadau corfforaethol. 	<ul style="list-style-type: none"> Gweledigaeth 25+ gyda llinellau amser ac amserlenni lluosog wedi'u cynllunio ar y cyd ag eraill. Gweld gwerth o gydbwysu anghenion tymor byr a thymor hir yn cael ei gymhwysu'n rheolaidd. Adolygu canlyniadau a cherrig milltir yn rheolaidd ar y cyd ag eraill. Mae tegwch rhwng cenedlaethau yn ystyriaeth graidd ym mhob polisi a phenderfyniad. Mae systemau llywodraethu yn cael eu haddasu i'r byd cymhleth ac anwadal; maent yn mesur ac yn olrhain galwadau, cyflawniadau a disgwyliadau newydd o ran llywodraethu.
Tueddiadau cryf a hawdd eu defnyddio yn y dyfodol ac offer i weithredu ar gyfer y dyfodol megis senarios.	<ul style="list-style-type: none"> Dim cofrestr o'r prif dueddiadau. Dim tystiolaeth nac ystyriaeth o ddefnyddio dulliau ac offer i weithredu ar gyfer y dyfodol. 	<ul style="list-style-type: none"> Cofrestr o dueddiadau cenedlaethol wedi'i hanfon at staff ond wedi'i chyfyngu i gylch gwaith y sefydliad. Defnydd cyfyngedig o offer i weithredu ar gyfer y dyfodol a senarios. 	<ul style="list-style-type: none"> Cofrestr o dueddiadau cenedlaethol gyda naratif am effeithiau ar y sefydliad a'r rhanbarth. Trafod gyda thimau ac adrannau. Offer a senarios i weithredu ar gyfer y dyfodol yn cael eu defnyddio'n weithredol ac wrth ddylunio polisi. 	<ul style="list-style-type: none"> Cofrestr a naratif wedi'u datblygu mewn cydweithrediad â phartneriaid ac yn cynnwys tueddiadau a cherrig milltir lleol. Trafod yn unigol ac mewn timau. Defnydd o'r gofrestr wedi'i mapio, a choladu arferion da. Offer a senarios strategol i weithredu ar gyfer y dyfodol yn cael eu defnyddio'n rheolaidd. 	<ul style="list-style-type: none"> Dim ond y man cychwyn yw'r gofrestr ac mae'n cyfeirio at ffynonellau lluosog o wybodaeth, wedi'u teilwra ar gyfer adrannau a thimau. Arferion da a dysgu wedi'u cynnwys a'u diweddarau'n rheolaidd fel rhan o gofrestr tueddiadau'r dyfodol. Pecynnau cymorth ar gael ar wahanol dechnegau i weithredu ar gyfer y dyfodol a defnydd o senarios dyfodol amgen.
Darparu adnoddau ar gyfer gwaith a chymhwysiad i weithredu ar gyfer y dyfodol, gan gynnwys hyfforddiant	<ul style="list-style-type: none"> Dim cyllid. Dim hyfforddiant. Dim cyfathrebu ar yr angen i feddwl am y dyfodol. 	<ul style="list-style-type: none"> Cyllid cyfyngedig. Dim hyfforddiant. 	<ul style="list-style-type: none"> Cyllid i ddatblygu cofrestr tueddiadau, naratif a hyfforddiant wedi'u teilwra. Hyfforddiant ar ddefnyddio tueddiadau, adeiladu senarios a sganio'r gorwel wedi'i ddarparu i rai unigolion allweddol i fynd i'r afael â risgiau. Strategaeth gyfathrebu yn atgyfnerthu meddylfryd y dyfodol. Ystyried sgiliau'r dyfodol ond dim cynllun eto. 	<ul style="list-style-type: none"> Cyllid i ddatblygu cofrestr tueddiadau a naratif mewn cydweithrediad â phartneriaid. Meddwl am y dyfodol ac ymwbyddiaeth hirdymor wedi'u cynnwys mewn hyfforddiant sefydlu, a hyfforddiant ar gael ar gyfer ystod eang o dechnegau a senarios i weithredu ar gyfer y dyfodol. Mae strategaeth gyfathrebu barhaus yn atgyfnerthu hyfforddiant ar gyfer y dyfodol ac yn amlygu cyfleoedd newydd i staff. 	<ul style="list-style-type: none"> Cyllid ar gael i ddatblygu gwybodaeth a chymhwysio technegau dyfodol amrywiol gan bob tim ac unigolion perthnasol. Unigolion a thimau wedi'u hyfforddi ar y gwahanol dechnegau i weithredu ar gyfer y dyfodol. Ystyried tueddiadau ac anghenion sgiliau'r dyfodol fel rhan o systemau dethol a gwerthuso gweithwyr. Sgiliau'r Dyfodol wedi'u cynnwys yn y Strategaeth Lywodraethu sy'n cydgyssylltu camau gweithredu ar sgiliau trefniadaeth a phenodiadau. Mae dyrannu adnoddau yn ymateb i risgiau a chyfleoedd hirdymor posibl.
Offer i ymgorffori ystyriaeth i weithredu ar gyfer y dyfodol mewn strategaeth a phenderfyniadau	<ul style="list-style-type: none"> Mae gwersi o'r gorffennol yn dal i fod yn brif ddylanwad. Mae prosesau yn mynd i'r afael ag anghenion a phwysau presennol yn unig. Dim neu dim fawr o dystiolaeth bod tueddiadau'n cael eu hystyried wrth lunio polisiâu. Mesurau llwyddiant yn seiliedig ar dargedau neu ganlyniadau tymor byr yn unig. Technegau a senarios i weithredu ar gyfer y dyfodol heb eu cynnwys mewn gwaith ymglyfraniad a phartneriaeth. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae arweinyddiaeth yn helpu i egluro ansicrwydd o ran meddwl am y dyfodol. Mae prosesau'n cynnwys peth cyfeiriad at dueddiadau'r dyfodol e.e. mewn asesiadau llesiant. Defnydd cyfyngedig o dechnegau i weithredu ar gyfer y dyfodol ond ddim yn gyson. Mae rhai mesurau llwyddiant yn rhai hirdymor. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau'n sicrhau bod effaith hirdymor, blaenoriaethau ac anghenion y dyfodol yn cael eu deall yn dda a'u hystyried ochr yn ochr ag anghenion tymor byr a chanolog. Y gofrestr ac offer i weithredu ar gyfer y dyfodol eraill yn cael eu hystyried, a sganio'r gorwel yn cael ei wneud yn y rhan fwyaf o'r gwaith o lunio polisiâu a gwneud penderfyniadau. Mesurau llwyddiant hirdymor wedi'u trafod, eu hadolygu a'u cytuno ar y cyd. Mae ymarferion dyfodol neu gwestiynau sy'n seiliedig ar y dyfodol yn cael eu cynnwys mewn prosesau cynnwys a gwaith gyda chymunedau lleol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau'n gyrru ac yn sicrhau defnydd cyson o dechnegau dyfodol beiddgar ac arloesol, o anghenion, tueddiadau a phwysau'r presennol a'r dyfodol. Ystyriaethau tueddiadau a senarios y dyfodol wedi'u gwreiddio'n ddwfn ac yn gyson wrth wneud polisiâu a phenderfyniadau. Mesurau llwyddiant yn ymestyn yn y tymor hwy, y tu hwnt i genhedlaeth i ddod. Mae prosesau'n sicrhau bod sganio'r gorwel yn cael ei wneud ar y cyd ag eraill. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau'n blaenoriaethu canlyniadau a chamau gweithredu hirdymor sy'n gwella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol yn y tymor hir ac yn sicrhau cydbwysedd digonol rhwng anghenion tymor byr, canolig a hir. Mae offer a thechnegau i weithredu ar gyfer y dyfodol yn llywio cylchoedd polisi a gwneud penderfyniadau, uwchlaw dyluniad polisiâu unigol. Mesurau llwyddiant hirdymor aml-genhedlaeth. Mae gwaith ar gyfer dyfodol yn cael ei gyd-gynllunio gyda phartneriaid a chymunedau.

Atal					
Elfennau Allweddol Gweithredu	Dim newid neu ddim tystiolaeth o weithredu	Newid syml	Mwy anturus	Bod yn berchen ar Uchelgais	Arwain y ffordd
Cydnabod gwerth atal	<ul style="list-style-type: none"> Dim ymrwymiad. 	<ul style="list-style-type: none"> Ymrwymiad cyffredinol i gael agwedd ataliol. 	<ul style="list-style-type: none"> Disgrifiad clir o'r heriau sydd angen eu hatal. 	<ul style="list-style-type: none"> Ymrwymiad wedi'i gynnwys mewn mecanweithiau atebolrwydd ond nid oes strategaeth gyffredinol. 	<ul style="list-style-type: none"> Gwerth gweithredu ataliol yn rhan o'r cynllun corfforaethol strategol, wedi'i fesur, wedi'i dystiolaethu'n glir, yn cael ei gyfathrebu a'i adolygu'n rheolaidd.
Dealltwriaeth o'r gwahanol fathau o atal a'u perthnasedd	<ul style="list-style-type: none"> Dim diffiniad cytûn neu ddealltwriaeth gyffredin. Dim tystiolaeth ar sut mae mesurau ataliol yn cael eu hystyried. Ni ddarparwyd unrhyw hyfforddiant. 	<ul style="list-style-type: none"> Diffiniad wedi'i gytuno ond heb ei gynnwys mewn polisiau a chanllawiau mewnol. 	<ul style="list-style-type: none"> Diffiniad wedi'i gynnwys yn y broses a'r canllawiau ond dim defnydd cyson ar draws y sefydliad. Hyfforddiant yn gyfyngedig i godi ymwybyddiaeth. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'n amlwg bod gwahanol fathau o atal yn llywio gwahanol gamau gweithredu a chynlluniau o fewn y sefydliad. Darperir hyfforddiant unigol a thim. 	<ul style="list-style-type: none"> Ymrwymadau gwahanol ar gyfer gwahanol fathau o atal wedi'u hintegreiddio'n llawn mewn cynllun corfforaethol a strategol cydlynol. Unigolion a thimau wedi'u hyfforddi'n llawn mewn theori a chymhwys o fewn y sefydliad a'r sectorau.
Deall achosion sylfaenol pethau	<ul style="list-style-type: none"> Ddim yn ymwybodol o'r achosion sylfaenol, dim ond mynd i'r afael â'r symptomau. Heriau yn cael ei weld mewn arwahanrwydd. 	<ul style="list-style-type: none"> Yn ymwybodol o rai achosion sylfaenol ond yn dal i fynd i'r afael â'r symptomau yn bennaf. 	<ul style="list-style-type: none"> Comisiynu neu wneud ymchwil i ddechrau deall achosiaeth. Edrychir ar heriau mawr o safbwynt y sefydliad cyfan. 	<ul style="list-style-type: none"> Cyfathrebu clir a chyson a log o achosion sylfaenol yr heriau y mae'r sefydliad yn ceisio eu hatal. 	<ul style="list-style-type: none"> Cynllun clir i fynd i'r afael â gwraidd yr heriau i'w hatal mewn cydweithrediad ag eraill. Ystyrir pob her o safbwynt y system gyfan.
Deall beth sydd angen ei atal yn gysylltiedig â thueddiadau a strategaeth hirdymor	<ul style="list-style-type: none"> Dim ond delio â phroblemau ar y pryd. 	<ul style="list-style-type: none"> Nodi heriau'r dyfodol i'w hosgoi. 	<ul style="list-style-type: none"> Gweithio gydag eraill i nodi beth sydd angen ei atal yn y tymor hir. 	<ul style="list-style-type: none"> Gwaith atal yn cael ei wneud ar y cyd â sganio'r gorwel a dull meddwl hirdymor. 	<ul style="list-style-type: none"> Adnoddau a mecanweithiau pwrpasol ar gyfer cynllunio senarios yn y dyfodol a 'Datblygu Cymdeithas' ac Atal/Cynllunio Trychinebau cysylltiedig.
Galluogi ymyrraeth gynnar gan gynnwys cyllid	<ul style="list-style-type: none"> Mae strwythurau a phrosesau Llywodraethu yn rhwystro arloesi a dulliau ataliol. Gwariant ar faterion aciwt yn unig. 	<ul style="list-style-type: none"> Nid yw prosesau'n rhoi fawr ddim cyfle, os o gwbl, i ystyried y materion y mae'r sefydliad yn ceisio eu hatal neu eu hachosion, dim ymyrraeth gynnar. Pocedi bach o arian ar gyfer mesurau ataliol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau'n galluogi ac yn annog ystyriaeth o'r heriau i'w hatal. Mae effeithiau negyddol posibl yn cael eu nodi a'u dileu neu eu lleihau ar ddechrau prosiectau. Peth cyllid wedi'i ddyrannu i atal. 	<ul style="list-style-type: none"> Derbyn gostyngiadau tymor byr mewn perfformiad ar gyfer enillion gwell yn y dyfodol. Mwy o arian wedi'i ddyrannu i atal. Mae prosesau sefydliadol yn ymgorffori ac yn annog ystyried atal mewn ffordd gyfannol ar draws y sefydliad. 	<ul style="list-style-type: none"> Brigdorri'r gyllideb ar gyfer camau ataliol. Blaenoriaethu'r defnydd o adnoddau ar gyfer y tymor hir hyd yn oed os yw'n cyfyngu ar y gallu i ddiwallu rhai anghenion tymor byr. Galluogi ymyrraeth gynnar a chyfunol.

Integreiddio

Elfennau Allweddol Gweithredu	Dim newid neu ddim tystiolaeth o weithredu	Newid syml	Mwy anturus	Bod yn berchen ar Uchelgais	Arwain y ffordd
<p>Deall cyd-ddibyniaeth a rhyng-gysylltiadau rhwng materion a ffrydiau gwaith</p>	<ul style="list-style-type: none"> Peidio â gweld cysylltiadau rhwng materion. Mae gweithio mewn seilo, timau a mentrau yn gweithredu'n annibynnol ar ei gilydd. Dim cyfeiriad at y Ddeddf mewn prosesau ac arferion presennol. Anaml, os o gwbl, y cyfeirir at y Ddeddf a'i thrin fel ymarfer ticio bocs a mater cydymffurfio gan uwch arweinwyr. 	<ul style="list-style-type: none"> Deall rhai cysylltiadau rhwng materion ac atebion. Strategaeth, cynlluniau a phrosesau Corfforaethol wedi'u fframio o amgylch y Ddeddf fel ei phrif egwyddor drefniadol, gan gynnwys rheoli perfformiad a cheisio cyflawni eu hamcanion mewn ffordd integredig. Deall sut mae amcanion a nodau yn ceisio mynd i'r afael â materion cydgyssylltiedig. Tystiolaeth o beth gwaith trawsadrannol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau'n annog ac yn galluogi mynd i'r afael â materion cydgyssylltiedig. Tystiolaeth o ddefnyddio offer gyda chamau gweithredu yn mynd y tu hwnt i theori a chanlyniadau cyflawni yn ymarferol. Tystiolaeth o rywfaint o waith trawsadrannol ar wahanol lefelau o'r sefydliad i nodi atebion integredig. Hyfforddiant ac adnoddau wedi'u buddsoddi i ddeall rhyng-gysylltiadau. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau yn datgloi synergeddau wrth gyfrannu at nodau a chyflawni amcanion. Mae prosesau'n cefnogi deall cydgyssylltiadau materion, a nodi atebion integredig yn fewnol. Tystiolaeth o waith trawsadrannol cyson i ddeall a dod o hyd i atebion integredig i heriau rhyng-gysylltiedig. Mae prosesau sicrwydd yn nodi meysydd lle mae cysylltiadau wedi'u methu. 	<ul style="list-style-type: none"> Gwaith trawsadrannol systematig ar bob lefel o'r sefydliad wrth ddylunio polisiau a gwneud penderfyniadau gan geisio cyflawni amcanion a nodau. Mae strwythurau, prosesau ac ymddygiadau llywodraethu yn galluogi ac yn cefnogi integreiddio. Gwaith trawsadrannol systematig i ddeall a dod o hyd i atebion integredig i heriau rhyng-gysylltiedig. Buddsoddi mewn deall rhyng-gysylltiadau materion, amcanion ac atebion yn fewnol ac yn allanol.
<p>Galluogi Integreiddio ac ystyriaeth llesiant yn gyffredinol</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mesur llwyddiant polisi ac anghenion cymdeithasol yn llym trwy fesurau meintiol traddodiadol (fel CMC). Dim cyfeiriad at y Ddeddf yn y Cylch Gorchwyl ar gyfer fforymau gweithredol. Bodlonir gofynion lleiafswm canllawiau a rheoliadau eraill ond nid yw staff yn mynd y tu hwnt i hynny. 	<ul style="list-style-type: none"> Hyfforddi staff uwch ar ofynion y Ddeddf. Y Ddeddf wedi'i gynnwys yn y Cylch Gorchwyl ar gyfer fforymau gweithredol, ond nid yw'r rhan fwyaf o aelodau wedi derbyn hyfforddiant. Prosesau ac offer newydd ar gyfer llwyddiant a llesiant polisi ond dim monitro. Dim mecanweithiau na strategaeth i wella perfformiad mewn perthynas â dangosyddion llesiant newydd. Creu mecanweithiau atebolrwydd newydd. Cyfathrebu a disgwyliadau clir ynghylch sut mae'r Ddeddf yn cael ei hintegreiddio mewn mecanweithiau atebolrwydd. Cyfeirir at y Ddeddf fel ystyriaeth yn unig ond ni chafwyd tystiolaeth o unrhyw weithio allan. Mae proses a dyraniad y gyllideb ond yn caniatáu ar gyfer camau gweithredu newydd a ystyrir yn rhai peilot neu ar raddfa fach na fyddant yn cael effaith ar lefel y boblogaeth. 	<ul style="list-style-type: none"> Ystyried mesuriadau llwyddiant a llesiant polisi a gydnabyddir yn rhyngwladol. Y Ddeddf rhan annatod o nifer cynyddol o bolisiau. Y Ddeddf wedi'i chynnwys yn y Cylch Gorchwyl ar gyfer fforymau gweithredol. Mae pob uwch swyddog gweithredol wedi cael hyfforddiant arno. Gosod targedau a chamau i wella perfformiad ar y dangosyddion hyn. Deddf wedi'i gynnwys yn y prif ddogfennau mewnol, strategaethau, rhageiriau, datganiadau i'r wasg ac adroddiadau. Adolygir mecanweithiau atebolrwydd a sicrwydd i brofi eu heffeithiolrwydd yn ymarferol. Llif clir o fewnwelediad, sicrwydd, atebolrwydd a llinellau adrodd ar lefelau bwrdd a gweithredol. Prosesau cyllideb sy'n cyd-fynd ag amcanion llesiant y sefydliad ac yn dangos yn glir sut mae'r amcanion hyn wedi llywio penderfyniadau cyllidebol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mesurau llesiant fel y Dangosyddion Cenedlaethol a cherrig milltir a ddefnyddir i fesur llwyddiant polisi (fel yn y Strategaeth Cyflogadwydd er enghraifft). Tystiolaeth glir o'r Ddeddf mewn prosesau cynllunio corfforaethol a pholisi hirdymor. Y Ddeddf wedi'i wreiddio ym mhob polisi. Llwyddiant wedi'i integreiddio a'i olrhain yn rheolaidd trwy adroddiadau blynyddol fel adroddiadau llesiant Cymru. Y Ddeddf wedi'i wreiddio yn y Cylch Gorchwyl a chyfathrebu swyddogol. Cyflawni amcanion llesiant sy'n gysylltiedig ag adolygiadau perfformiad ar gyfer staff uwch. Cynhyrchwyd Strategaeth ar Ddyfodol Sgiliau mewn Llywodraethu. Adolygir mecanweithiau atebolrwydd yn rheolaidd. Mae prosesau cyllidebol yn dangos yn glir sut mae pob amcan llesiant yn cael ei ariannu i sicrhau bod digon o adnoddau'n cael eu dyrannu i gyflawni'r holl ymrwymadau. 	<ul style="list-style-type: none"> Mesurau llesiant yn cael ei ddefnyddio i fesur llwyddiant polisi. Y Ddeddf wedi'i gwreiddio a'i gweld mewn cyfathrebu swyddogol o'r holl fforymau gweithredol, gan gynnwys fel rhan o'r Cylch Gorchwyl. Llesiant cenedlaethau'r dyfodol yn rheolaidd ar agendâu fforymau gweithredol uwch. Anogaeth i gymhwyso'r Ddeddf dan arweiniad uwch arweinwyr gyda strwythurau ffurfiol ac anffurfiol megis sesiynau her rheolaidd yn seiliedig ar y Ddeddf. Pob ysgogiad llywodraethol yn cael ei ddefnyddio i annog sectorau a gwledydd eraill i fabwysiadu'r Ddeddf. Mae llywodraethu a phroses yn cael eu harwain gan anghenion cymdeithasol gyda strwythurau sy'n gallu ymateb yn hawdd i anghenion a blaenoriaethau newidiol y cyhoedd. Proses lywodraethu dryloyw sy'n meithrin ymddiriedaeth rhwng y cyhoedd a'r llywodraeth. Pob proses a phenderfyniad ariannol (gan gynnwys grantiau) a arweinir gan ystyriaeth o nodau cenedlaethol ac amcanion llesiant hirdymor y sefydliad.
<p>Integreiddio â nodau cenedlaethol ac amcanion llesiant</p>	<ul style="list-style-type: none"> Dim ystyriaeth nac integreiddio gyda'r nodau. Dim gwybodaeth am neu integreiddio ag amcanion eraill Ddim yn glir sut mae cynaliadwydd a llesiant yn cael eu hintegreiddio mewn prosesau. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau'n galluogi integreiddio naill ai nodau neu amcanion llesiant ond nid y ddau Tystiolaeth annigonol ar ystyriaeth a chyfraniad at bob un o'r saith nod llesiant wrth osod amcanion a llunio polisiau Byrddau a grwpiau trawsadrannol yn ymwybodol o waith ei gilydd ond dim anogaeth i gydweithio Ychydig o dystiolaeth o sut mae amcanion a chamau llesiant yn cael eu hystyried wrth lunio polisiau Dibyniaeth ar hen dargedau yn dal i fod yn drech Rhai anghysondebau yn y set o amcanion ac fe'u gwelir fel ychwanegiad Pennu amcanion llesiant clir a chamau sy'n sicrhau'r cyfraniad mwyaf posibl at nodau llesiant y Ddeddf a'u hadolygu 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau'n galluogi integreiddio â nodau, amcanion a chamau llesiant Tystiolaeth glir ar wneud y mwyaf o gyfraniad i bob un o'r nodau Mae amcanion yn gweithio fel set gydlynol ac yn atgyfnerthu ei gilydd Holl amcanion a chamau llesiant y sefydliad yn hysbys ac yn cael eu deall gan bob tim Mae amcanion a chamau yn dechrau llunio pob prosiect, polisi a phenderfyniad Adolygu amcanion llesiant a chynnydd mewn cydweithrediad â phartneriaid 	<ul style="list-style-type: none"> Tystiolaeth o Integreiddio nodau, amcanion a chamau. Mae prosesau corfforaethol, systemau monitro perfformiad a pholisiau yn cynyddu'r cyfraniadau i'r nodau yn y Ddeddf. Prosesau corfforaethol, systemau monitro perfformiad a pholisiau wedi'u newid i sicrhau bod pob cam rhesymol yn cael ei gymryd i fodloni amcanion. Tystiolaeth nad yw amcanion a chamau yn tanseilio amcanion eraill a bod yn ofalus iawn i beidio ag effeithio'n negyddol arnynt. Mae prosesau'n galluogi integreiddio camau gweithredu gyda phartneriaid newydd a lluosog. Gosod meini prawf clir ar gyfer gosod ac adolygu amcanion llesiant. 	<ul style="list-style-type: none"> Tystiolaeth o integreiddio nodau, amcanion a chamau yn systematig. Mae cyflawni amcanion yn cyfrannu at amcanion eraill ac yn eu hatgyfnerthu (yn fewnol ac yn allanol) i gynhyrchu cyd-fuddiannau a chyfrannu at bob un o'r nodau llesiant. Bod yn dryloyw ynghylch cynnydd a heriau i gyflawni amcanion llesiant a bod yn dryloyw pan nad ydynt yn cael eu cyflawni.
<p>Ystyriaeth integredig o achosion, materion ac effeithiau</p>	<ul style="list-style-type: none"> Edrych ar effeithiau ar wahân ac ar adegau gwahanol. Ychydig neu ddim mynegiant o sut mae'r ddyletswydd datblygu cynaliadwy yn cyd-fynd â dyletswyddau deddfwriaethol eraill y sefydliad. 	<ul style="list-style-type: none"> Ymrwymiad i integreiddio o'r brig Cynllun a gweledigaeth gorfforaethol integredig Ymrwymiad gweithredol i fynd i'r afael â gweithio mewn seilo Archwiliwyd rhai prosesau mewnol yn feirniadol ond ychydig o newid a wnaed i atal anghysondebau wrth lunio polisiau a gwneud penderfyniadau ar draws y sefydliad Cydnabod bodolaeth dyletswyddau lluosog yn gweithio gyda/yn erbyn y ddyletswydd llesiant Adolygiad a gwerthusiad cyson ac integredig o bolisi i ddeall effeithiau cronol 	<ul style="list-style-type: none"> Adolygu ac addasu prosesau mewnol i fynd i'r afael â gweithio mewn seilo ac anghysondebau, a galluogi cydlyniant ac integreiddio Prosesau clir i gymharu polisiau ar y cam dylunio i sicrhau bod pob maes yn symud tuag at weledigaeth a rennir ar gyfer y dyfodol Cydnabod y dyletswyddau lluosog sy'n gweithio ar y cyd â'r ddyletswydd llesiant, yn enwedig yn y saith maes newid corfforaethol 	<ul style="list-style-type: none"> Mae proses yn galluogi integreiddio â nodau, amcanion a chamau llesiant, yn ogystal â phrosesau. Adolygu a gwerthuso polisi yn systematig. 	<ul style="list-style-type: none"> Asesiadau Effaith Integredig o wneud polisiau a phenderfyniadau. Dyletswyddau cyfreithiol yn gyson ac yn atgyfnerthu ei gilydd.
<p>Integreiddio gweithredu ag eraill</p>	<ul style="list-style-type: none"> Dim gwybodaeth am gynlluniau ac adnoddau eraill. Dim anogaeth i integreiddio (a chydweithio) o fewn y sefydliad a chydag eraill. Creu ymrwymadau cyson sy'n cystadlu neu'n dyblygu. 	<ul style="list-style-type: none"> Tystiolaeth o drafodaethau gyda chyrrff eraill i ddeall eu hamcanion a'u cynlluniau. Angen dileu ymrwymadau sy'n cystadlu neu'n dyblygu a gydnabyddir. Mae ystyried amcanion llesiant cyrrff eraill yn rhan o'r broses gwneud penderfyniadau. 	<ul style="list-style-type: none"> Amcanion cyrrff cyhoeddus eraill, Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus a chyrrff cenedlaethol wedi'u mapio. Tystiolaeth o adolygu amcanion i gyd-fynd ag amcanion eraill. Ymrwymadau sy'n cystadlu neu'n dyblygu yn cael ei gydnabod. 	<ul style="list-style-type: none"> Canllawiau clir ar y berthynas rhwng gwahanol fyrdau a chyrrff, sy'n ei gwneud yn ofynnol i bob un gymhwyso'r Ddeddf a chyfrannu at amcanion llesiant eraill. Tystiolaeth o gydweithio rhwng sefydliadau i gynllunio ac adolygu eu hamcanion gyda'i gilydd. Ymddrin ag ymrwymadau cystadleuol neu sy'n dyblygu. 	<ul style="list-style-type: none"> Cyd-ddylunio amcanion. Dileu ymrwymadau cystadleuol neu sy'n dyblygu.

Cydwethio					
Elfennau Allweddol Gweithredu	Dim newid neu ddim tystiolaeth o weithredu	Newid syml	Mwy anturus	Bod yn berchen ar Uchelgais	Arwain y ffordd
Gwybod beth mae eraill yn ei wneud i ddod o hyd i gyfleoedd i gydweithio	<ul style="list-style-type: none"> Gweithio mewn seilo. Dim gwybodaeth am yr hyn y mae sefydliadau eraill yn ei wneud. Dim mapio partneriaid posibl. Dim cyfranogiad yng ngwaith BGC. 	<ul style="list-style-type: none"> Tystiolaeth o rywfaint o ddadansoddi gan randdeiliaid. Tystiolaeth o ymdrechion i weithio'n wahanol gyda phartneriaid arferol. Tystiolaeth o ymdrechion i nodi meysydd ar gyfer cydwethio gan gynnwys mewn strategaeth a gwaith rhanbarthol (trwy BGC a grwpiau eraill). 	<ul style="list-style-type: none"> Ymgwymerwyd â mapio rhanddeiliaid llawn. Eglurder ynghylch pa bartneriaid i'w cynnwys mewn darn penodol o waith. Rhesymeg ac arweiniad ar gyfer dewis partneriaid. Tystiolaeth o eglurder y meysydd gorau ar gyfer cydwethio. Adolygiadau o gydweithio yn y gorffennol i wella arferion. 	<ul style="list-style-type: none"> Fforymau ffurfiol mewnol ar gyfer cydwethredu trawsadrannol. Sianeli ffurfiol ar gyfer rhannu arferion da yn allanol ac yn fewnol. Dysgu allanol a rhannu gwybodaeth ar draws y sefydliad. 	<ul style="list-style-type: none"> Cyd-gynllunio prosesau gyda staff a phartneriaid a galluogi cydwethio. Prosesau sy'n annog a galluogi pobl i ddod o hyd i ffyrdd newydd o gydweithio.
Pwrpas cydwethredu yw mynd i'r afael â heriau hirdymor (cyffredin) a chyfrannu at y nodau cenedlaethol	<ul style="list-style-type: none"> Dim mecanweithiau i annog cydwethio mewnol nac allanol. Dim dealltwriaeth o'r angen i gydweithio i fynd i'r afael â materion hirdymor. Peth dyblygu a gwastraffu adnoddau. 	<ul style="list-style-type: none"> Dim dealltwriaeth na mapio heriau cyffredin. Ychydig neu dim tystiolaeth o ystyriaeth o bartneriaid posibl i gyfrannu at bedwar dimensiwn llesiant. Dim ystyriaeth o bwy sydd â'r liferi angenrheidiol i wneud y newid dymunol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mapio heriau cyffredin. Ymgwymerwyd â gwaith mapio rhanddeiliaid. Mae prosesau'n galluogi dealltwriaeth glir o'r hyn y gall pob rhanddeiliad ei gyfrannu. Sianeli allanol ffurfiol ar gyfer rhannu arferion a dysgu. 	<ul style="list-style-type: none"> Heriau wedi'u cynllunio ar y cyd a mapio rhanddeiliaid. Amcanion cyffredin wedi'u llunio i helpu i fynd i'r afael â heriau hirdymor cyffredin. Cytundebau cydwethio clir, canlyniadau wedi'u mesur ac yn hygyrch. 	<ul style="list-style-type: none"> Tystiolaeth glir o effaith gyfunol ar gyflawni nodau ac amcanion cyfunol. Effaith gyfunol ar fynd i'r afael â heriau hirdymor. Prosesau i rannu arferion a dysg da.
Aml-sector	<ul style="list-style-type: none"> Dim cydwethio y tu allan i'r sefydliad. 	<ul style="list-style-type: none"> Dim ond drwy Wasanaeth Cyhoeddus Cymru'n Un y ceir cydwethredu o fewn y sector cyhoeddus. 	<ul style="list-style-type: none"> Timau'n gweithio gyda'r sectorau preifat a gwirfoddol i hyrwyddo'r Ddeddf yn well ac annog eraill i'w defnyddio. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau'n galluogi gweithio gyda gwahanol sectorau mewn ffyrdd arloesol i gyflawni estyniad diriaethol. 	<ul style="list-style-type: none"> Defnyddir cydwethredu i annog sectorau eraill i fabwysiadu'r Ddeddf a chynyddu effaith gyfunol i fynd i'r afael â heriau hirdymor.
Osgoi dyblygu a datgloi synergeddau	<ul style="list-style-type: none"> Nid yw prosesau'n gadael cyfleoedd ar gyfer cyd-ddylunio polisiâu a chymau gweithredu. 	<ul style="list-style-type: none"> Gwaith partneriaeth gwasgaredig a thameidiog. Prosesau i adnabod dyblygu. 	<ul style="list-style-type: none"> Dolen adborth rhwng partneriaid. Rhai secondiadau a phenodiadau ar y cyd. Ymrwymiad i ddileu dyblygu a nodi lle gall pob partner gyfrannu orau. Defnyddio enghreifftiau i ddangos sut mae gweithio mewn partneriaeth wedi bod o fudd i bartneriaid. Deall y risgiau o beidio â chydweithio. 	<ul style="list-style-type: none"> Dolenni adborth gyda phartneriaid a rhanddeiliaid. Cynllun secondiad a phenodiadau ar y cyd parhaus. Llwybrau ffurfiol ac anffurfiol amrywiol ar gyfer rhannu arferion da. Mae prosesau'n galluogi llif adborth gwir a gonest o ffynonellau allanol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau'n galluogi dolenni adborth gwir a gonest gyda phartneriaid, rhanddeiliaid a'r cyhoedd. Adnoddau wedi'u clustnodi ar gyfer cydwethio. Sianel ffurfiol i sefydliadau ac o sefydliadau ar gyfer datblygu syniadau a mynd i'r afael â heriau cyffredin hirdymor Adolygiadau o gydweithio. Rhannu arferion gorau ag eraill. Dulliau newydd wedi'u mabwysiadu i ddangos a chyfathrebu cynnydd.
Ar lefelau cynllunio a chyflawni	<ul style="list-style-type: none"> Prosesau a rheoliadau rhy gymhleth sy'n rhwystro cydwethio. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau'n annog cydwethio ond dim canllawiau clir ynghylch sut mae hyn yn gweithio'n ymarferol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau'n annog ac yn galluogi cydwethio â phartneriaid a rhanddeiliaid 'anarferol'. Cydwethio wrth ddylunio polisi. 	<ul style="list-style-type: none"> Cydwethio wrth ddylunio a chyflawni polisi. Tystiolaeth o gyd-gynllunio polisi, strategaeth a chymau gweithredu. 	<ul style="list-style-type: none"> Tystiolaeth o gydgyhyrchu, cyllidebau a rennir, secondiadau, cyd-gomisiynu arloesol a chyflawni prosiectau.

Ymgyfraniad

Elfennau Allweddol Gweithredu	Dim newid neu ddim tystiolaeth o weithredu	Newid syml	Mwy anturus	Bod yn berchen ar Uchelgais	Arwain y ffordd
<p>Mwy nag ymgynghori – proses 2 ffordd</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nid yw'r canllawiau a'r broses ymgynghori yn adlewyrchu'r disgwyliad cynyddol o 'gyfranogiad' yn y Ddeddf. Ymgyfraniad yn cael ei drin fel ymarfer ticio blwch. Dim proses ffurfiol ar gyfer rhoi adborth i'r rhai dan sylw. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau'n defnyddio'r diffiniad cywir o gyfranogiad, ac mae'n cydweddu â sbectrwm cyfranogiad y cyhoedd. Mae prosesau'n gwahaniaethu rhwng cynnwys ac ymgynghori. Peth tystiolaeth o ymdrechion i roi adborth. Ymdrechion i ddefnyddio gwahanol dechnolegau neu dechnegau i wella cyfranogiad. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae canllawiau'n annog cyfranogiad cynnar a dulliau eraill yn lle ymgynghori. Cynllunio ar gyfer gwelliant parhaus mewn dulliau a thechnegau cynnwys. Tystiolaeth o symud oddi wrth ymgynghori i ddulliau eraill o gynnwys yn gyson. System ar waith i bobl fewnbynnu syniadau i lunio polisiau a phenderfyniadau ac nid dim ond mynegi barn pan gânt eu gwahodd. 	<ul style="list-style-type: none"> Cynnwys y cyhoedd yn barhaus mewn gwneud penderfyniadau strategol hirdymor, nid dim ond unwaith. Mecanweithiau i gasglu safbwyntiau, i'w dadansoddi a'u cymryd i ystyriaeth ac i roi adborth yn eu lle. Mae prosesau'n sicrhau cyfranogiad mwy systematig. Dolen adborth o fewn sgwrs barhaus. Dysgu wedi'i gasglu ac yn bwydo i mewn i'r camau nesaf. Dulliau a phrosesau ymgyfraniad aml-foddol sy'n hygyrch ar-lein ac all-lein. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae systemau sgwrsio aeddfed ac agored yn eu lle. Sefydlu perthynas aeddfed, dryloyw ac ymddiriedus ag eraill. Cryfhau ymddiriedaeth a hyder yn y sector cyhoeddus ac mae pobl yn cymryd mwy o ran yn y broses ddemocratidd.
<p>Cyrraedd amrywiaeth y bobl yr effeithir arnynt</p>	<ul style="list-style-type: none"> Dim systemau ar waith i gynnwys ystod amrywiol o bobl ac nid dim ond y 'rhaf arferol'. 	<ul style="list-style-type: none"> Ymgymerwyd â rhai dulliau safonol o gynnwys pobl. Ychydig o fyfyrto i gwestiynu a yw'n hygyrch i bawb yr effeithir arnynt. Peth tystiolaeth o ddefnyddio data demograffig a phoblogaeth a nodweddion gwarchoddedig. Cynlluniau i dynnu ar brofiadau bywyd y gweithlu. 	<ul style="list-style-type: none"> Defnyddio data nodweddion demograffig a gwarchoddedig i ddeall pwy sy'n cael eu heffeithio a ble maen nhw. Sicrhau bod amrywiaeth lawn o randdeiliaid yn cael eu cynrychioli a'u galluogi i gymryd rhan. Tystiolaeth o ofyn sut yr hoffai pobl gymryd rhan ac o newid cyfatebol. 	<ul style="list-style-type: none"> Defnyddio data manwl a lleol o nodweddion demograffig a gwarchoddedig i gyrraedd y ddemograffeg hynny. Prosesau ffurfiol i weithio gyda'r trydydd sector i gynnwys lleisiau nas clywir yn aml. Ymdrechion i gynnwys a gwrandao ar bobl nad oes ganddynt efallai amser neu awydd i gymryd rhan. Mecanweithiau i sicrhau bod unrhyw un sydd am fod yn rhan o wella gwasanaeth neu gynllun yn cael y cyfle i wneud hynny. Tystiolaeth o weithredu i amrywio'r gweithlu a thynnu ar brofiadau bywyd. Systemau ar waith i nodi bylchau a sicrhau bod amrywiaeth lawn o randdeiliaid yn cael ei chynrychioli ac yn gallu cymryd rhan. 	<ul style="list-style-type: none"> Tystiolaeth o ddata demograffig gronynnog. Cynllun wedi'i gyd-gynllunio i gyrraedd lleisiau nas clywir yn aml. Dulliau a thechnegau cynnwys wedi'u teilwra. Cyfranogiad cydweithredol. Systemau a thechnoleg ar waith i sicrhau bod sgwrs barhaus ag amrywiaeth y bobl y mae gwaith y sefydliad yn effeithio arnynt neu a all helpu i gyfrannu at nodau ac amcanion y sefydliad.
<p>Agored ar gyfer newid gwirioneddol, ystyrion ac effeithiol</p>	<ul style="list-style-type: none"> Dibyniaeth ar ddata caled yn unig, ychydig o graffu ar brofiadau byw. 	<ul style="list-style-type: none"> Peth tystiolaeth o adolygu effeithiolrwydd cyfranogiad. 	<ul style="list-style-type: none"> Tystiolaeth bod cyfranogiad wedi dylanwadu ar sylwedd a chynnwys y polisi. Mae'r broses yn cynnwys cam adfyfrio ar sut i weithio'n well gyda'r gymuned – yn ymwneud â straeon llwyddiant a'r anawsterau ymarferol. Adolygiadau cyson o effeithiolrwydd cyfranogiad hyd yma. Llwybrau ffurfiol ar gyfer gohebiaeth, cwynion a sylwadau y tu allan i'r ymgynghoriad i lywio'r gwaith. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae effaith cyfranogiad yn cael ei dangos yn glir a'i chyfleu i gyfranwyr. Yn agored i newid gwirioneddol o ganlyniad i gyfranogiad. Arbrofi gydag offer a thechnoleg newydd i gynyddu cyrhaeddiad a dyfnder cyfranogiad. Adolygiad systematig o gyfranogiad hyd yma. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau yn galluogi ac yn annog cydgynhyrchu gyda chymunedau, dulliau arloesol ac anghenion pobl. Mae profiadau byw yn llywio polisi. Prosesau i sicrhau bod gan y cyhoedd rôl eang a chlir yn y llywodraeth, a mynd i'r afael â phryderon preifatrwydd a'r defnydd o ddata cyhoeddus. Defnyddir technoleg i sicrhau mwy o gyfranogiad a thryloywder (trwy gyfranogiad a phleidleisio ar-lein), gyda ffurfiau ffisegol ehangach o lywodraeth gyfranogol. Helpu i gyrraedd consensws a chryfhau ymgysylltiad cymunedol.
<p>O ddiffinio problem i gyflenwi</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nid yw ymgysylltu a chynnwys yn flaenoriaeth wrth ddylunio a chyflawni polisiau. Ymgynghori tocenistaidd achlysurol ar ddiwedd dylunio polisi. 	<ul style="list-style-type: none"> Cyfranogiad cyfyngedig mewn rhai camau o'r broses llunio polisi. Buddsoddi rhai adnoddau mewn cyfranogiad. Mapio amrywiaeth y gweithlu. 	<ul style="list-style-type: none"> Cynnwys pobl drwy gydol y broses o ddiffinio'r broblem i werthuso. Cynlluniau clir i gynyddu amrywiaeth y sefydliad. Mwy o arian ar gyfer ymarferion cynnwys. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau ymgyfraniad yn sicrhau bod pobl berthnasol yn cael eu cynnwys yn y broses o ddylunio, cyflwyno, gweithredu ac adolygu polisi. Cyllideb wedi'i chlustnodi ar gyfer gweithgareddau ymgyfraniad. 	<ul style="list-style-type: none"> Bydd cyfranogiad yn sicrhau mwy o gonsensws ac yn cryfhau cyfranogiad y gymuned wrth benderfynu ar flaenoriaethau ac ar gyflawni. Gweithlu yn adlewyrchu amrywiaeth y boblogaeth.
<p>Ceisio helpu i gyflawni'r nodau a'r dyfodol dymunol</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ni anogir unrhyw wybodaeth ac ymgyfraniad ychwanegol, y tu hwnt i'r gofynion cyfreithiol lleiaf, trwy ganllawiau a phrosesau mewnol. 	<ul style="list-style-type: none"> Anogir swyddogion polisi i ddefnyddio gwybodaeth ymgyfraniad bresennol, gan gynnwys asesiadau llesiant perthnasol, i lywio gwaith. Mae canllawiau ymgynghori yn crybwyll y Ddeddf, ond mae ymgynghori yn dal i gael ei weld fel diwedd y gwaith cynnwys ac nid oes unrhyw ddulliau eraill wedi'u gwreiddio yn y broses. Deall pwy all helpu i gyflawni'r nodau. Tystiolaeth o ddefnyddio egwyddorion a safonau cenedlaethol. Tystiolaeth o ymgyfraniad staff wrth ddiffinio amcanion llesiant. 	<ul style="list-style-type: none"> Tystiolaeth o gynnwys staff wrth ddiffinio cynllun corfforaethol. Tystiolaeth o gynnwys staff wrth ddiffinio amcanion llesiant a chynlluniau i'w cyflawni. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau'n sicrhau bod timau ac unigolion yn cael eu cynnwys wrth ddylunio strategaethau a chynlluniau. Mae prosesau'n sicrhau bod timau ac unigolion yn cael eu cynnwys yn y broses o lunio polisiau a phenderfyniadau allweddol. 	<ul style="list-style-type: none"> Tystiolaeth o ymglymiad timau ac unigolion wrth wneud polisiau a phenderfyniadau allweddol.
<p>Yn cydnabod anghenion cenedlaethau'r presennol a'r dyfodol</p>	<ul style="list-style-type: none"> Heb fod yn gysylltiedig â heriau'r dyfodol. Peidio â chynnwys anghenion y dyfodol neu anghenion cenedlaethau'r dyfodol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau'n cydnabod yr angen i ddeall amrywiaeth o fewn cenedlaethau ond hefyd cenedlaethau heb eu geni. Mae prosesau'n cydnabod yr angen i estyn allan at blant a phobl ifanc. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae prosesau'n cydnabod pwysigrwydd gwybod ac amddiffyn anghenion cenedlaethau'r presennol a'r dyfodol (gan gynnwys plant a phobl hŷn). Tystiolaeth o feddwl aml-genhedlaeth. Mae prosesau'n cydnabod yr angen i ddeall amrywiaeth o fewn cenedlaethau ond hefyd cenedlaethau heb eu geni. Mae prosesau'n annog yr angen i estyn allan at blant a phobl ifanc. Tystiolaeth o ddefnyddio technegau i alluogi mewnbyn am anghenion cenedlaethau'r dyfodol – megis naratifau'r dyfodol. 	<ul style="list-style-type: none"> Hyfforddiant aml-genhedlaeth ar gyfer staff allweddol ac uwch. Tystiolaeth o ddefnyddio technegau mwy datblygedig i ddeall a chynnwys anghenion cenedlaethau'r dyfodol wrth wneud polisiau a phenderfyniadau. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae tegwch rhwng cenedlaethau yn ystyriaeth graidd ym mhob polisi a phenderfyniad

Pobl a Diwylliant

Hirdymor

Elfennau Allweddol Gweithredu	Dim newid neu ddim tystiolaeth o weithredu	Newid syml	Mwy anturus	Bod yn berchen ar Uchelgais	Arwain y ffordd
Cydnabod gwerth meddwl hirdymor	<ul style="list-style-type: none"> Ni ddeallir ystyr a gwerth meddwl hirdymor ar draws y sefydliad. Mae pobl yn canolbwytio ar gyflenwi tymor byr. Mae pobl yn ansicr ynghylch y weledigaeth hirdymor ar gyfer y sefydliad. 	<ul style="list-style-type: none"> Dealltwriaeth gyffredin o ystyr 'hirdymor' yng nghyd-destun y Ddeddf. Mae uwch swyddogion yn cydnabod pwysigrwydd meddwl hirdymor. Mae uwch reolwyr yn dechrau llunio gweledigaeth ar gyfer dyfodol y sefydliad ond nid yw'n cael ei chyfleu i bawb. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae uwch reolwyr a staff allweddol yn deall meddwl hirdymor. Mae uwch reolwyr yn dangos defnydd o feddwl am y dyfodol a sut mae hyn yn berthnasol i'w timau. Gweledigaeth y sefydliad ar gyfer y dyfodol yn cael ei chyfleu i'r holl staff. 	<ul style="list-style-type: none"> Gweledigaeth sefydliadol glir a rennir ar gyfer y dyfodol a damcaniaeth newid sefydliadol y mae pawb yn ei deall ac yn cyfrannu ati. Mae'r holl reolwyr yn dangos defnydd o feddwl am y dyfodol a sut mae hyn yn berthnasol i'w timau. Dealltwriaeth glir o weledigaeth y sefydliad ar wahanol adegau yn y dyfodol, gan gydbwysio anghenion tymor byr a thymor hir. 	<ul style="list-style-type: none"> Meddwl hirdymor yn cael ei ddeall a'i gymhwysu gan bob aelod o staff. Meddwl am y dyfodol a senarios a ddefnyddir gan bawb ac sy'n ymddangos yn glir ym mhob strategaeth a chyfathrebiad. Gweledigaeth gyffredin glir o'r dyfodol sefydliadol a chymdeithasol dymunol y mae pawb yn ei ddeall ac yn cyfrannu ato. Mae diwylliant corfforaethol yn annog pobl i feddwl am wahanol ddyfodol ac yn defnyddio sawl senario ar gyfer y dyfodol. Cynllunio sy'n dod i'r amlwg yw'r norm.
Meithrin a meistroli technegau meddwl hirdymor i roi'r gorau i gyfleoedd hirdymor a lliniaru risgiau tymor byr a hirdymor	<ul style="list-style-type: none"> Nid yw pobl yn cael eu hannog i feddwl yn y tymor hir. Dim hyfforddiant ar gael. Nid yw pobl yn gyfarwydd â syniadau a thechnegau i weithredu ar gyfer y dyfodol. Mae diwylliant y sefydliad yn amharod i gymryd risg ac yn cynnwys beio. 	<ul style="list-style-type: none"> Peth anogaeth i feddwl yn y tymor hwy gan uwch reolwyr. Gall rhai pobl gael hyfforddiant ar dechnegau cyfyngedig yn y dyfodol. Mae rhai pobl yn dechrau deall ac yn teimlo'n hyderus i ddefnyddio rhai offer a thechnegau i weithredu ar gyfer y dyfodol. Cydnabod yr angen i arloesi sy'n cynnwys cymryd rhai risgiau. 	<ul style="list-style-type: none"> Anogaeth glir i feddwl yn hirdymor gan uwch reolwyr. Mae rhai timau'n cael hyfforddiant ar wahanol dechnegau i weithredu ar gyfer y dyfodol. Mae pobl yn agored i ffyrdd newydd o wneud pethau i sicrhau buddion tymor hwy. Rhai pobl yn fodlon cymryd risgiau newydd. Risgiau hirdymor yn dechrau cael eu cydnabod. 	<ul style="list-style-type: none"> Anogir pobl i feddwl yn systematig yn hirdymor ar draws y sefydliad. Cyfleoedd i feithrin gallu'r holl staff i weithredu ar gyfer y dyfodol a'u hannog i gyfathrebu effeithiau hirdymor eu gwaith yn glir. Mae pobl yn deall ac yn defnyddio technegau newydd ac arloesol i gyflawni uchelgeisiau polisi hirdymor, e.e., ôl-ddarlledu, rhagwelediad, a sganio'r gorwel. Mae'r sefydliad yn annog cymryd risgiau sydd wedi'i reoli'n dda a rhannu dysgu. Ystyried risgiau a chyfleoedd cyfredol a hirdymor. 	<ul style="list-style-type: none"> Grymuso ac anogaeth systematig i feddwl yn hirdymor. Pob aelod o staff wedi'i hyfforddi mewn gwahanol dechnegau dyfodol, mae staff yn deall manteision ac anfanteision pob un, a pha un sydd orau i'w ddefnyddio ar gyfer amgylchiadau penodol. Mae gan bob aelod o staff yr arbenigedd, yr hyder a'r gallu i ddefnyddio meddwl hirdymor, technegau a sefyllfaoedd amrywiol ar gyfer y dyfodol. Tystiolaeth o feddwl am y dyfodol ar bob lefel o'r sefydliad. Dealltwriaeth gynhwysfawr o risgiau a chyfleoedd presennol ac yn y dyfodol. Tymor hir yw man cychwyn pob sgwrs. Mae diwylliant yn annog risg a reolir yn dda ac mae twf yn golygu gwroddi wrth ddiwylliant o feio.
Gwybod pryd a sut i gymhwysu meddwl hirdymor ac aml-genhedlaeth i alluogi ymyrraeth gynnar ac atal	<ul style="list-style-type: none"> Nid yw pobl yn ymwybodol o dechnegau i weithredu ar gyfer y dyfodol. Dim sgiliau na galluoedd i weithredu ar gyfer y dyfodol. Nid yw pobl yn cael eu hannog i ddefnyddio tueddiadau hirdymor. Nid yw pobl yn defnyddio Adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae rhai pobl yn dechrau ennill sgiliau i weithredu ar gyfer y dyfodol. Mae rhai pobl yn cyfeirio at dueddiadau hirdymor mewn dogfennau a pholisi. Prin yw'r ystyriaeth o dueddiadau'r dyfodol gan dimau corfforaethol ond ni chaiff tueddiadau ehangach ag effeithiau anuniongyrchol ar lywodraethu eu hystyried. Mae rhai timau polisi yn defnyddio Adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol. 	<ul style="list-style-type: none"> Pobl allweddol yn hyderus mewn sgiliau i weithredu ar gyfer y dyfodol. Mae'r rhan fwyaf o adrannau yn ystyried tueddiadau hirdymor ar gyfer dogfennau a strategaethau. Timau corfforaethol yn ystyried tueddiadau ehangach gydag effaith anuniongyrchol ar lywodraethu. Mae'r rhan fwyaf o bobl yn defnyddio Adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol, sy'n cael ei rannu ag enghreifftiau penodol ar sut i'w ddefnyddio. Mae rhai pobl yn dechrau deall meddwl aml-genhedlaeth a thegwch. Mae rhai pobl yn cynnal asesiadau aml-genhedlaeth. 	<ul style="list-style-type: none"> Sgiliau i weithredu ar gyfer y dyfodol hyderus y rhan fwyaf o bobl. Dealltwriaeth ddofn o anghenion, tueddiadau a phwysau'r presennol a'r dyfodol gan y rhan fwyaf o bobl, sy'n llywio gweithredoedd a pholisi. Dealltwriaeth ddofn o degwch aml-genhedlaeth. Pob tueddiad ar gyfer y dyfodol sy'n effeithio ar lywodraethu (yn uniongyrchol ac yn anuniongyrchol) yn cael ei ystyried gan dimau corfforaethol. Defnydd systematig o Adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol sy'n cael ei gofnodi a'i rannu i wella ei gynnwys a'i ddefnydd. 	<ul style="list-style-type: none"> Bod gan yr holl staff perthnasol y sgiliau cywir ar gyfer y dyfodol, ystyried tueddiadau ac anghenion y dyfodol yn eu gwaith a'u cynlluniau. Tegwch Rhwng Cenedlaethau sy'n gyrru'r sefydliad. Deallir technegau gwahanol i weithredu ar gyfer y dyfodol a'u defnyddio'n effeithiol. Pob tueddiad yn y dyfodol sy'n effeithio ar lywodraethu (yn uniongyrchol ac yn anuniongyrchol) yn cael eu hystyried gan dimau corfforaethol ac yn cael sylw mewn strategaethau. Adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol yw'r man cychwyn ar gyfer ystyriaeth hirdymor, gan arwain at ffynonellau gwybodaeth pellach.
Dysgu ar y cyd a chydgyhyrchu	<ul style="list-style-type: none"> Dim dysgu ar y cyd. Nid yw rhwystrau gweithredu yn cael eu hystyried. 	<ul style="list-style-type: none"> Aferion yn dod i'r amlwg o ddysgu ar y cyd mewn meddwl hirdymor. Nodi rhwystrau posibl rhag gweithredu, gan gynnwys wrth ddyrannu adnoddau, prosesau cynllunio a gwerthuso/archwilio. 	<ul style="list-style-type: none"> Aferion yn dod i'r amlwg o rannu enghreifftiau da o feddwl hirdymor ond heb fod yn gyson ar draws pob adran. Bylchau parhaus mewn gwybodaeth ac ymarfer. Rhwystro posibl wedi'u nodi ar y cyd, gan gynnwys wrth ddyrannu adnoddau, prosesau cynllunio a gwerthuso/archwilio. 	<ul style="list-style-type: none"> Rhennir enghreifftiau da o feddwl tymor hir yn gyson a phwrpasol. Rhwystro ac atebion posibl wedi'u nodi ar y cyd gan gynnwys dyrannu adnoddau, prosesau cynllunio a gwerthuso/archwilio. 	<ul style="list-style-type: none"> Cymuned fewnol o arfer da. Tystiolaeth o ddysgu rheolaidd, cyson a phwrpasol a rennir ar draws y sefydliad. Mae bylchau mewn gwybodaeth ac ymarfer wedi'u llenwi. Dileu'r rhwystrau rhag gweithredu.

 Atal					
Elfennau Allweddol Gweithredu	Dim newid neu ddim tystiolaeth o weithredu	Newid syml	Mwy anturus	Bod yn berchen ar Uchelgais	Arwain y ffordd
Cydnabod gwerth atal a'i wahanol ffurfiau a lefelau	<ul style="list-style-type: none"> Nid yw pobl yn deall ataliaeth. Canolbwyntio ar fynd i'r afael ag argyfyngau o ddydd i ddydd yn hytrach na cheisio deall achosion sylfaenol. Dim cydnabyddiaeth o'r angen i symud i atal. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae atal yn dechrau cael ei ddeall e.e. diffiniad wedi'i gytuno ond heb ei gyfleu'n llawn ar draws y sefydliad. Mae'r gwerth a'r angen i symud tuag at atal yn cael ei gydnabod gan uwch staff. Cydnabod yr angen i fynd i'r afael ag achosion sylfaenol ac nid dim ond symptomau problemau. 	<ul style="list-style-type: none"> Gwerth atal yn cael ei drafod mewn uwch fforymau. Mae'r rhan fwyaf o staff yn gwybod beth yw ystyr atal ac yn ei ddeall. Ystyrir bod y cyfrifoldeb am atal yn fater traws-sefydliadol ac nid yw wedi'i neilltuo i un tîm. Bwriad clir i dorri cylchoedd negyddol a heriau rhwng cenedlaethau. Tystiolaeth o ddefnyddio atal gan uwch reolwyr. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae gwerth atal yn cael ei drafod ar bob lefel o'r sefydliad. Mae rhan fwyaf y staff yn defnyddio ataliaeth yn hyderus yn eu gwaith. Mae atal yn cael ei weld fel cyfrifoldeb pawb. Heriau a welir o safbwynt system gyfan, gan gydnabod a gwerthfawrogi buddion hirdymor dros rai tymor byr. 	<ul style="list-style-type: none"> Gwerth atal yn cael ei gydnabod a'i gyfleu y tu mewn a tu allan i'r sefydliad. Swyddogion wedi'u grymuso i gymryd risgiau a reolir yn dda. Mae'r holl staff yn defnyddio ataliaeth a rhennir enghreifftiau o arferion da yn fewnol ac yn allanol. Canolbwyntiodd ymdrechion ar bob lefel yn gyntaf ar atal problemau rhag digwydd a mynd i'r afael â'r achosion sylfaenol.
Dealltwriaeth glir o'r hyn sydd angen ei atal ac achosion sylfaenol problemau	<ul style="list-style-type: none"> Dim ymchwil i achosion sylfaenol heriau'r presennol a'r dyfodol. Pobl ddim yn ymwybodol o'r materion y mae'r sefydliad yn ceisio eu hatal. Dim dysgu ar y cyd. 	<ul style="list-style-type: none"> Peth ymchwil cyfyngedig i achosion sylfaenol yr heriau o fewn rhai meysydd o'r gwaith. Peth adnabod a chyfathrebu'r materion y mae'r sefydliad yn ceisio eu hatal a'u hachosion sylfaenol. Peth dysgu ar y cyd. 	<ul style="list-style-type: none"> Ymchwil dda ar lefel sefydliadol ar achosion sylfaenol heriau'r presennol a'r dyfodol. Pobl yn ymwybodol o'r materion i'w hatal a'u prif achosion. Peth dealltwriaeth o heriau rhwng cenedlaethau. Dysgu a rennir yn rheolaidd y tu mewn a tu allan i'r sefydliad. 	<ul style="list-style-type: none"> Ymchwil i achosion sylfaenol heriau'r presennol a'r dyfodol yn cael ei gyfleu i staff. Dealltwriaeth dda o achosion sylfaenol heriau rhwng cenedlaethau. Dealltwriaeth dda o'r cylchoedd negyddol sy'n wynebu cenedlaethau'r presennol a'r dyfodol. Dysgu ar y cyd a pheth cydweithio ag eraill i ddeall achosion sylfaenol ac atebion. 	<ul style="list-style-type: none"> Staff yn ymwybodol ac yn defnyddio ymchwil ar achosion sylfaenol heriau'r presennol a'r dyfodol. Mae achosion ar gyfer materion y mae'r sefydliad yn ceisio eu hatal yn cael eu deall a'u hadolygu'n rheolaidd gydag eraill. Cynlluniau wedi'u cynllunio ar y cyd i fynd i'r afael â heriau cyffredin a'u hatal. Mynd i'r afael â chylchoedd negyddol a heriau rhwng cenedlaethau. Mae meddwl hirdymor yn galluogi ymyrraeth gynnar.
Meithrin a meistrolï technegau gwaith ataliol a gwariant	<ul style="list-style-type: none"> Dim adnoddau na hyfforddiant ar nodi achosion ac achosion sylfaenol problemau. Nid yw pobl yn deall y gwahaniaeth rhwng gwariant aciwt ac atal. Dim ystyriaeth i rwystrau atal. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae rhai pobl yn dechrau ennill sgiliau atal. Hyfforddiant ar atal ac achosiaeth yn cael ei gynnegi i unigolion uwch. Mae pobl yn ymdrechu i wneud gwaith ataliol, ond yn bennaf yn ail-becynnu hen gamau gweithredu. Rhai pocedi o arfer da gyda phobl yn dechrau meddwl am achosion sylfaenol. Nodi rhwystrau posibl rhag gweithredu, gan gynnwys cynnwys yn y dyraniad adnoddau, prosesau cynllunio a gwerthuso/archwilio. 	<ul style="list-style-type: none"> Pobl allweddol yn hyderus wrth ddefnyddio sgiliau atal. Hyfforddiant ar gael yn eang ar ddiffinio atal a'i wahanol fathau. Pobl yn gallu cysylltu materion â gwahanol lefelau o ataliaeth a dechrau eu defnyddio yn y cyd-destunau cywir. Rhwystro posibl wedi'u nodi ar y cyd, gan gynnwys wrth ddyrannu adnoddau, prosesau cynllunio a gwerthuso/archwilio. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r rhan fwyaf o bobl yn hyderus mewn sgiliau atal. Mae gan bobl hyfforddiant a sgiliau i ddeall gwahanol lefelau o ataliaeth. Mae pobl yn addasu camau gweithredu a pholisïau i fynd i'r afael ag achosion sylfaenol problemau. Rhwystro ac atebion posibl wedi'u nodi ar y cyd, gan gynnwys wrth ddyrannu adnoddau, prosesau cynllunio a gwerthuso/archwilio. 	<ul style="list-style-type: none"> Pob aelod o staff yn hyderus mewn sgiliau atal. Mae cynllunio polisi ataliol a gwneud penderfyniadau, gan gynnwys symud i wariant ataliol yw'r norm. Mae meddylfryd wedi'i symud o drin problemau i'w hatal. Dileu'r rhwystrau rhag gweithredu.
Gwydnwch a pharodrwydd ar gyfer argyfyngau	<ul style="list-style-type: none"> Dim cynlluniau parodrwydd ar gyfer argyfyngau. Dim gwydnwch na pharodrwydd ar gyfer argyfyngau. 	<ul style="list-style-type: none"> Cydnabod yr angen i gynllunio ar gyfer ac atal argyfyngau posibl. 	<ul style="list-style-type: none"> Rhai cynlluniau amserol i adeiladu gwydnwch a pharodrwydd ar gyfer argyfyngau mewn rhai meysydd. Ymdrechion sefydliadol i greu gwydnwch a hyblygrwydd i fynd i'r afael â materion cyfredol ac yn y dyfodol yn dechrau. 	<ul style="list-style-type: none"> Cynllun clir ac integredig ar gael i adeiladu gwydnwch sefydliadol a pharatoi neu osgoi argyfwng lle bynnag y bo modd. Rhai systemau yn eu lle i ymateb, paratoi a mynd i'r afael â heriau'r dyfodol. 	<ul style="list-style-type: none"> Ystod eang o arbenigedd, yn y sector cyhoeddus a'r tu allan iddo, wedi'i gasglu ar strategaethau gwydnwch a chynlluniau gweithredu. Mae systemau llywodraethu yn addasol ac yn wydn a gallant baratoi ac ymateb i heriau yn y dyfodol.

Integreiddio

Elfennau Allweddol Gweithredu	Dim newid neu ddim tystiolaeth o weithredu	Newid syml	Mwy anturus	Bod yn berchen ar Uchelgais	Arwain y ffordd
<p>Gweledigaeth ac amcanion integredig corfforaethol yn cael eu cyfleu'n glir a'u deall</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pobl ddim yn ymwybodol o amcanion a chatau llesiant nac yn anghofio amdany'n nhw. Dim arweiniad a chyfathrebu wedi'u rhoi ar sut i ymgorffori'r Ddeddf. Mae amcanion llesiant yn canolbwyntio ar rai nodau llesiant yn unig. Ni chyfeirir at y Ddeddf mewn dogfennau a chyfathrebiadau. Dim ymrwymiad clir gan yr arweinyddiaeth. Cynnydd gweithredu heb ei rannu. Dim cyfathrebu ar y Ddeddf ar gyfer timau corfforaethol. Dim cyfeiriad at y Ddeddf yn y Cylch Gorchwyl ar gyfer fforymau gweithredol. Nid yw her fewnol yn bresennol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae timau'n gyfarwydd â'r amcanion llesiant sy'n fwyaf perthnasol iddynt. Peth canllawiau a chyfathrebu ar sut i ymgorffori'r Ddeddf ond dim strategaeth gynhwysfawr. Mae amcanion llesiant yn cynyddu cyfraniad i bob nod ac yn set integredig. Cyfeirir at y Ddeddf mewn polisiau ond nid yw'r gweithio allan yn weladwy; mae rhai hen weithredoedd yn cael eu hailfrandio fel rhai newydd. Trafodwyd y Ddeddf gan uwch arweinwyr, ond nid yw bob amser yn cael ei chyfleu i'r holl staff. Rhywfaint o gynnydd gweithredu wedi'i rannu ond canolbwyntio'n bennaf ar lwyddiant. Timau corfforaethol yn ymwybodol trwy hyfforddiant generig heb fawr o gefnogaeth ymarferol wrth gymhwyso'r Ddeddf. Ymrwybyddiaeth uchel o'r Ddeddf ond mae bylchau mewn dealltwriaeth. Mae'r Ddeddf wedi'i hymgorffori yn y Cylch Gorchwyl ar gyfer fforymau gweithredol allweddol. Daw pocedi prin o her fewnol gan uwch arweinwyr. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae pobl yn deall holl amcanion a chatau llesiant y sefydliad a chaiff y rhain eu hystyried ym mhob prosiect. Strategaeth wella gynhwysfawr a hirdymor i helpu'r gwasanaeth sifil i wreiddio dyletswyddau ac elfennau'r Ddeddf. Mae uwch arweinwyr yn annog ac yn grymuso staff i uwchsgilio ar y Ddeddf. Pawb yn deall ysbryd a gweledigaeth y Ddeddf. Mae polisiau newydd yn cyfeirio'n glir at y Ddeddf ac mae eu gweithio allan yn weladwy. Ymrwymiad clir i'r Ddeddf gan uwch arweinwyr. Mae timau corfforaethol yn deall yn glir sut i roi'r Ddeddf ar waith yn ymarferol a beth yw eu rôl yn y weledigaeth ar gyfer y dyfodol. Eglurder a thryloywder ar gynnydd a heriau gweithredu. Nodwyd bwllch rhwng ymrwybyddiaeth a dealltwriaeth. Mae'r Ddeddf wedi'i gwreiddio ym mhob Cylch Gorchwyl ar gyfer uwch fforymau. Her fewnol o uwch arweinyddiaeth i weision sifil yn bresennol ond dim her gan weision sifil eto. Cyfathrebu'n glir yr holl newidiadau y mae cymhwyso'r Ddeddf yn eu hysgogi a sut mae'r rhain yn cysylltu ag ymrwymiadau gwleidyddol a sefydliadol ehangach. 	<ul style="list-style-type: none"> Ethos a gweledigaeth y Ddeddf wedi'u gwreiddio mewn hunaniaeth a gwerthoedd sefydliadol. Ystyrir yr effaith ar gyrff cyhoeddus eraill wrth ddylunio amcanion. Strategaeth ar wreiddio gwerthoedd y Ddeddf wedi'i hintegreiddio â'r holl strategaethau a chynlluniau mewnol eraill. Strategaeth a gweledigaeth gorfforaethol wedi'u cynllunio gyda dealltwriaeth ddatblygedig o'r Ddeddf llesiant. Mae uwch arweinwyr yn annog her fewnol ac yn croesawu atebolrwydd allanol. Bod pobl yn ymwybodol ac yn deall eu rôl yn y Ddeddf, ac yn cymhwyso ei hegyddorion a'i gwerthoedd yn eu gwaith. Mae'r Ddeddf wedi'i gwreiddio gan bob tîm polisi ac yn cael ei chyfleu ym mhob polisi a phenderfyniad. Uwch arweinwyr yn cymryd camau i ddarparu synergedd rhwng prosesau ac ymddygiadau, gan sicrhau bod staff yn cael amser i ddatblygu, dysgu ac uwchsgilio ar y Ddeddf. Rhannu llwyddiannau a dysgu i ddangos cynnydd gweithredu. Mwy o gymorth i dimau corfforaethol ddeall a chymhwyso'r Ddeddf yn ymarferol i gefnogi gweithredu yn y saith maes corfforaethol o newid. Cau'r bwllch rhwng ymrwybyddiaeth a dealltwriaeth drwy roi amser a chyfle i bobl ddysgu am y ffordd ymarferol o roi'r Ddeddf ar waith. Mae'r Ddeddf wedi'i gwreiddio ym mhob Cylch Gorchwyl a chyfathrebiad swyddogol. Dysgu a datblygu ar y Ddeddf yn cael ei drafod yn rheolaidd mewn sgysiau rheoli perfformiad a gosod nodau. 	<ul style="list-style-type: none"> Ystyried amcanion llesiant cyrff eraill a'u camau wedi'u dangos yn glir a'u cyfleu i fynd i'r afael â gwrthdaro ar y cyd. Monitro ac adolygu gweithrediad y strategaeth ar gyfer gwreiddio gwerthoedd y Ddeddf. Y Ddeddf yn rhan o Gyloch Gorchwyl a llesiant cenedlaethau'r dyfodol yn rheolaidd ar yr agenda i'w drafod mewn fforymau gweithredol uwch. Mae her fewnol ac atebolrwydd allanol yn adlewyrchu'r Ddeddf yn llawn. Rhoddir amser a chyfle i bawb ddatblygu, dysgu ac uwchsgilio mewn perthynas â'r Ddeddf. Gall pob gwas sifil fynegi'n glir sut mae ei waith yn gwreiddio'r Ddeddf ac yn bodloni amcanion a nodau llesiant sefydliadol.
<p>Diwedd gweithio mewn seilo, rhannu gwybodaeth ac adnoddau</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mae diwylliant o weithio mewn seilo o fewn y sefydliad. Gwybodaeth ac arferion da heb eu rhannu. Anodd nodi effeithiau a dibyniaethau. Ni dderbynnir hyfforddiant ar y Ddeddf. Ni ddeallir y rhyng-gysylltiadau rhwng y nodau. Dim cynllun cyffredinol i ysgogi newid diwylliannol ar draws y sefydliad. Ni ystyriwyd rhwystrau i integreiddio. 	<ul style="list-style-type: none"> Cydnabod gwerth gwaith integredig. Rhywfaint o rannu gwybodaeth ac arfer da yn anffurfiol. Peth hyfforddiant generig ar gael i staff uwch ond heb ei ddiweddarau. Deall rhai rhyng-gysylltiadau rhwng y nodau. Nodi rhwystrau gweithredu posibl gan gynnwys dyrannu adnoddau, prosesau cynllunio a gwerthuso/archwilio. 	<ul style="list-style-type: none"> Anogaeth i estyn allan y tu hwnt i dimau i nodi dibenion ac amcanion cyffredin. Dealltwriaeth dda o'r cysylltiadau rhwng y nodau. Rhannu gwybodaeth ac arfer da yn rheolaidd yn fewnol ac yn allanol ar sail anffurfiol a ffurfiol. Hyfforddiant manylach ar y Ddeddf ar gael i staff lefel canol i lefel uwch. Staff uwch yn cael yr amser a'r cyfle i ddatblygu, dysgu ac uwchsgilio mewn perthynas â'r Ddeddf. Nodwyd rhwystrau gweithredu posibl ar y cyd, gan gynnwys wrth ddyrannu adnoddau, prosesau cynllunio a gwerthuso/archwilio. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae timau'n ceisio deall, herio ac integreiddio eu gwaith ag adrannau a chyrrff cyhoeddus eraill. Mae timau'n rhannu eu gwaith yn rhagweithiol trwy lwybrau ffurfiol ac anffurfiol. Dealltwriaeth glir o'r lefelau angenrheidiol o ymrwybyddiaeth o'r Ddeddf ymhlith staff a hyfforddiant gorffodol. Cyflawni'r Ddeddf yn cael ei drafod yn rheolaidd mewn sgysiau rheoli perfformiad a gosod nodau. Mae'r sefydliad yn coladu ac yn adolygu arferion da gan eraill yn rheolaidd ac maent hefyd yn dysgu oddi wrthynt. Anogaeth i roi'r Ddeddf ar waith yn cael ei harwain a'i hannog gan uwch arweinwyr sy'n trefnu strwythurau ffurfiol ac anffurfiol megis sesiynau her rheolaidd yn seiliedig ar y Ddeddf. Rhennir enghreifftiau da a gwersi a ddysgwyd ar draws y sefydliad fel y gellir efelychu arloesadau un maes mewn meysydd eraill. Nodi rhwystrau posibl a'u hatebion mewn ffordd gydweithredol sy'n cynnwys dyrannu adnoddau, prosesau cynllunio a gwerthuso/archwilio. 	<ul style="list-style-type: none"> Dim mwy o weithio mewn seilo. Diwylliant agored lle rhennir gwybodaeth yn rhydd ac yn systematig. Mae hyfforddiant cyfoes ar y Ddeddf ar gael yn rhydd ac yn orfodol i'r holl staff ac fel rhan o'r cynnod sefydlu. Mae'r Ddeddf wedi'i gwreiddio'n dda mewn systemau ar gyfer rheoli perfformiad a gosod nodau. Rhennir arferion da yn rheolaidd yn fewnol ond hefyd y tu allan i'r sefydliad. Dileu'r rhwystrau rhag gweithredu.
<p>Gweld effeithiau a dibyniaethau</p>	<ul style="list-style-type: none"> Dim ystyriaeth o waith cyrff a thimau eraill. Ni ddefnyddir Asesiadau Effaith Integredig. Dim ystyriaeth o waith mewnol presennol yn ystod y cam cenhedlu prosiectau neu wasanaethau newydd. Deall a defnyddio rhai ffyrdd o weithio. Ddim yn glir pwy sy'n gyfrifol am y Ddeddf. 	<ul style="list-style-type: none"> Rhywfaint o fwriad i sicrhau nad yw prosiectau'n dyblygu nac yn effeithio'n negyddol ar ei gilydd. Defnyddir Asesiadau Effaith Integredig fel rhestr wirio ar ddiwedd y broses. Mae peth gwaith presennol yn cael ei ystyried cyn dechrau prosiectau newydd. Pob un o'r pum ffordd o weithio yn cael eu deall a'u defnyddio. Gwelir y Ddeddf fel cyfrifoldeb yr arweinwyr cynaliadwyedd yn unig. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae rhai yn dechrau mynd i'r afael â chyd-ddibyniaethau. Cydnabod effaith penderfyniadau ar feysydd eraill o'r sefydliad. Mae pobl yn cydnabod gwerth dechrau gyda'r Asesiad Effaith Integredig a chaiff hwn ei adolygu'n rheolaidd. Mae'r rhan fwyaf o staff yn gwybod sut i ddefnyddio Asesiadau Effaith Integredig ac fe'u hanogir i'w defnyddio o ddechrau'r prosiect. Ystyried yr effaith ar brosiectau a thimau eraill i wneud y mwyaf o effeithlonrwydd. Mae staff yn deall gofynion y Ddeddf yn dda ac mae ganddynt wybodaeth ymarferol dda o'r pum ffordd o weithio. Y Ddeddf yn cael ei gweld fel cyfrifoldeb yr arweinwyr cynaliadwyedd ac uwch arweinwyr. 	<ul style="list-style-type: none"> Cydnabod effaith penderfyniadau ar feysydd eraill o'r sefydliad a'r sector cyhoeddus ehangach. Defnydd symlach, systematig o Asesiadau Effaith Integredig gyda gwiriadau i weld a ydynt yn cael eu defnyddio ar ddechrau'r broses. Gofal mawr yn cael ei roi i beidio ag effeithio'n negyddol ar waith neu amcanion eraill. Mae'r rhan fwyaf o bobl yn feiddgar yn eu defnydd o'r Ddeddf a phob un o'r pum ffordd o weithio ac yn deall beth yw arferion da. Ystyrir y Ddeddf fel cyfrifoldeb pawb. 	<ul style="list-style-type: none"> Gall yr holl staff perthnasol nodi cysylltiadau yn hyderus a mynd i'r afael â chyd-ddibyniaethau. Ystyriaeth systematig o amcanion, gwaith ac effaith timau a chyrrff cyhoeddus eraill. Gofal mawr yn cael ei roi i atgyfnerthu gwaith ac amcanion eraill. Mae staff yn rhannu dysgu ymarferol da ar ddefnyddio'r pum ffordd o weithio a'r Ddeddf yn systematig. Pawb yn ymwybodol o'u cyfrifoldeb am weithredu'r Ddeddf.
<p>Integreiddio â gofynion eraill</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nid yw pobl yn deall sut mae'r Ddeddf yn cysylltu â deddfwriaeth a gofynion eraill. Ychwanegir geirfa newydd ac ymrwymiadau ar wahân yn gyson. Bodlonwyd gofynion sylfaenol canllawiau a rheoliadau eraill, ond nid yw staff yn mynd ymhellach na hyn i roi'r Ddeddf ar waith. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae pobl yn dechrau deall sut mae'r Ddeddf yn cyd-fynd â deddfwriaeth arall. Mae'r sefydliad yn egluro'n glir sut mae ymrwymiadau newydd yn cysylltu â rhai presennol o fewn y Ddeddf, ond mae geirfa newydd yn parhau i gael ei chyflwyno. Rhai staff yn dechrau defnyddio'r Ddeddf o fewn gofynion statudol eraill. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae pobl yn gweld y Ddeddf fel fframwaith o amgylch yr holl ddyletswyddau eraill ac yn ei hystyried ochr yn ochr â deddfwriaeth a gofynion eraill. Ymrwymiadau newydd yn defnyddio terminoleg y Ddeddf yn lle cyflwyno geirfa newydd. 	<ul style="list-style-type: none"> Gweithredu fel man cychwyn ar gyfer prosiectau ac arf ar gyfer integreiddio dyletswyddau eraill. Ymrwymiadau a pholisiau newydd yn gydlynol â'i gilydd ac â'r Ddeddf. Defnyddir terminoleg y Ddeddf yn gywir ac yn eang gan yr holl staff. Mae staff yn deall bod y Ddeddf yn golygu rhoi cynnig ar bethau newydd o fewn dyletswyddau a gofynion 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r Ddeddf yn fframio naratif a gwerthoedd y sefydliad. Mae pobl yn hyderus ac yn fodlon mynd y tu hwnt i hynny wrth weithredu'r Ddeddf.

Cydwethio					
Elfennau Allweddol Gweithredu	Dim newid neu ddim tystiolaeth o weithredu	Newid syml	Mwy anturus	Bod yn berchen ar Uchelgais	Arwain y ffordd
Cydnabod gwerth cydwethredu ac arloesi	<ul style="list-style-type: none"> Dim ymdrech i gydwethio ag eraill. Dim rhannu gwybodaeth. Dim gwaith partneriaeth yn digwydd. 	<ul style="list-style-type: none"> Cydnabyddiaeth o werth cydwethio gan uwch arweinwyr. Cydnabod pwysigrwydd arloesi. Anogaeth glir gan yr arweinyddiaeth i gydwethio. Achosion unigol o waith partneriaeth gyda pheth rhannu gwybodaeth. 	<ul style="list-style-type: none"> Ymrwymiad cryf i gydwethio yn y sefydliad. Ymrwymiad cryf i arloesi a rhoi caniatâd i fethu. Pocedi o arferion cydwethio da a chyfathrebu ar sut beth yw cydwethio da. Rhannu gwybodaeth wedi'i hen sefydlu. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae strategaethau a chynlluniau corfforaethol yn cynnwys elfen bwysig o gydwethio. Mae gan bobl ddealltwriaeth glir o beth yw cydwethio da a cheisio ffyrdd newydd ac effeithiol o gydwethio. Mae cydwethredu wedi symud y tu hwnt i rannu gwybodaeth i fan cychwyn cydwethio. 	<ul style="list-style-type: none"> Cydwethio yw un o werthoedd craidd y sefydliad. Prototeipio ac arloesi yw'r norm newydd.
Cydwethio o fewn y sefydliad	<ul style="list-style-type: none"> Canolbwyntiodd pawb o fewn y sefydliad ar wneud gwaith heb ystyried sut y gall eraill helpu i'w siapio. Dim ymdrechion i gynyddu cydwethio mewnol a gwydnwch. Dim gwaith ar y cyd rhwng gwahanol dimau. 	<ul style="list-style-type: none"> Rhai pobl yn gallu cydwethio â chydweithwyr. Pobl yn mynd y tu hwnt i'w tîm eu hunain ac yn cael trafodaethau ad-hoc gyda chysylltiadau agos mewn timau eraill. Ymdrechion ynysig i gynyddu cydwethio a chreu gwydnwch megis secondiadau rhwng adrannau. Mae timau o dan yr un adran yn cydwethio ar brosiectau cyfyngedig. 	<ul style="list-style-type: none"> Pobl allweddol yn hyderus wrth gydwethio â chydweithwyr. Wedi'u galluogi gan arweinyddiaeth, timau cyfan yn dechrau edrych y tu hwnt i'w hadran neu gyfarwyddiaeth eu hunain i chwilio am bartneriaid posibl mewn timau eraill. Ymdrechion cyson i gynyddu cydwethio a gwydnwch drwy secondio staff. Sefydlu rhaglen ar gyfer cydwethio ar brosiectau mwy. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r rhan fwyaf o bobl yn cydwethio â chydweithwyr ac yn chwilio am gyfleoedd i wneud hynny. Cydwethio ffurfiol ac anffurfiol rheolaidd rhwng gwahanol dimau, wedi'i alluogi a'i annog gan arweinyddiaeth. Secondiadau i dimau eraill wedi'u hintegreiddio o fewn llwybrau dilyniant gyrfu rheolaidd. Trafodaethau ar y cyd ynghylch pwy i bartneru â nhw ar draws sectorau. 	<ul style="list-style-type: none"> Gall yr holl staff perthnasol gydwethio'n hyderus. Mae cydwethio yn rhan o'r ethos o weithio gydag eraill ac mae staff yn defnyddio sawl sianel ffurfiol ac anffurfiol. Secondio staff i gynyddu cydwethrediad a gwytnwch sy'n cael ei ystyried yn normal ac yn cael ei annog gan arweinyddiaeth. Mae'r rhan fwyaf o brosiectau yn y sefydliad yn cael eu gwneud ar y cyd â gwahanol adrannau a thimau sy'n llunio prosiectau a strategaethau.
Adnabod partneriaid posibl a synergeddau	<ul style="list-style-type: none"> Dim mapio partneriaid posibl. Nid yw pobl yn gwybod pa sefydliadau sy'n cael eu hystyried yn bartneriaid. Ni ystyriwyd rhwystrau i gydwethio. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r gwaith o fapio partneriaid posibl wedi dechrau. Timau gwahanol yn dechrau dod i adnabod rhai sefydliadau a nodwyd fel partneriaid allweddol. Nodi rhwystrau posibl i gydwethio. 	<ul style="list-style-type: none"> Cwblhawyd y gwaith o fapio partneriaid posibl. Mae pobl yn deall amcanion partneriaid, ac yn ysgogi gweithgarwch cydwethredol. Cynllunio amcanion ar y cyd gyda phartneriaid. Cydadolygiad o'r rhwystrau rhag gweithredu. 	<ul style="list-style-type: none"> Rhestr o bartneriaid posibl yn cael ei hadolygu'n rheolaidd a'i diwygio ar y cyd. Gwelir amcanion partneriaid fel ystyriaeth allweddol wrth gwmpasu gwaith yn y dyfodol. Nodwyd rhwystrau i gydwethio a chynlluniau i fynd i'r afael â hwy yn eu lle. Ymdrechion i adolygu a gwella partneriaethau a chydweithrediaidau presennol. 	<ul style="list-style-type: none"> Sectorau allweddol, rhanddeiliaid a phartneriaid posibl wedi'u mapio. Mae pobl bob amser yn agored i nodi partneriaid newydd. Mae synergeddau adnabyddus a sefydledig yn cael eu datgloi. Dileu rhwystrau i gydwethio. Adolygiad systematig a gwelliant o bartneriaethau a chydweithio.
Meithrin ymddiriedaeth a thrawsffurwythloni sgiliau	<ul style="list-style-type: none"> Dim perthynas sefydledig ag eraill. Dim symudedd ar draws sefydliadau. Dim arferion a dysgu ar y cyd. Dim bwriad i adeiladu perthnasau hirhoedlog. Dim ystyriaeth o ymddygiadau cadarnhaol a negyddol mewn partneriaethau. 	<ul style="list-style-type: none"> Ymdrechion ynysig i sefydlu partneriaethau a chreu gwytnwch e.e. secondiadau gyda chyrrff cyhoeddus eraill. Rhywfaint o rannu arfer da yn ynysig lle mae perthnasoedd eisoes yn bodoli. Bwriad ac ymdrechion i adeiladu perthnasau hirhoedlog gyda phartneriaid pwysig. Rhannu gyda phartneriaid yr ymddygiadau y mae'r sefydliad yn eu hystyried yn gadarnhaol ac yn ddymunol. 	<ul style="list-style-type: none"> Ymdrechion rheolaidd i rannu adnoddau gyda phartneriaid, gan gynnwys trwy archwiliadau sgiliau ar y cyd a secondiadau. Tystiolaeth o rywfaint o rannu arferion da yn anffurfiol, ynghyd â digwyddiadau untro ar gyfer rhannu enghreifftiau o wreiddio'r Ddeddf. Mae staff yn gwybod yn gynyddol sut i adeiladu a chynnal partneriaethau llwyddiannus. Trafod gyda phartneriaid pa ymddygiadau y dylid eu meithrin a pha rai y dylid eu gwaredu. 	<ul style="list-style-type: none"> Rhannu swyddi a secondiadau arferol gyda phartneriaid, gan gynyddu gallu ac arbenigedd. Ymestyn ymhellach a rhannu nid yn unig arferion da ond hefyd dysgu ac adnabod heriau gyda phartneriaid. Mae'r holl staff yn gwybod sut i sefydlu dulliau arloesol o gydwethio i weddu bob partner. Bod yn ddewr a galw ar ymddygiadau negyddol mewn partneriaid. 	<ul style="list-style-type: none"> Telerau ac amodau cyflogaeth wedi'u halinio â phartneriaid i alluogi symudedd ar draws sefydliadau. Tystiolaeth o wersi a ddysgwyd ac effaith ffyrdd newydd o weithio a fabwysiadwyd gan sefydliadau partner. Arbenigedd sefydledig mewn adeiladu ymddiriedaeth, a phartneriaethau hirhoedlog yn seiliedig ar ffyrdd arloesol ac wedi'u teilwra i wella a dyfnhau cydwethredu. Rhwydwaith o gydwethwyr wedi'i hen sefydlu ac yn seiliedig ar ymddiriedaeth.
Ariannu a chyflawni prosiectau ar y cyd	<ul style="list-style-type: none"> Dim prosiectau ar y cyd. Dim cyllid ar gyfer prosiectau ar y cyd. Dim ystyriaeth o sut beth yw cydwethio da. 	<ul style="list-style-type: none"> Prosiectau bach ar y cyd yn dod i'r amlwg. Sbarduno arian a neilltuwyd ar gyfer cydwethio. Ystyried gyda phartneriaid beth yw'r arferion gorau cyfredol o ran cydwethredu. 	<ul style="list-style-type: none"> Nifer cynyddol o brosiectau a ariennir ar y cyd a phrosiectau ar y cyd. Rhaglen ar gyfer cyflawni prosiectau ar y cyd. Dechrau cwmpasu gweledigaeth hirdymor ar gyfer cydwethredu a'i nodweddion gyda phartneriaid. 	<ul style="list-style-type: none"> Cyllideb wedi'i neilltuo ar gyfer cydwethio blynyddol. Rhaglen sefydledig ar gyfer cydwethio a phartneriaethau. 	<ul style="list-style-type: none"> Organisation's main projects delivered in collaboration. Specific budget set aside for long-term and growing partnerships. Joint implementation and reviews of the success of the long-term programme for collaboration.

Ymgyfraniad

Elfenau Allweddol Gweithredu	Dim newid neu ddim tystiolaeth o weithredu	Newid syml	Mwy anturus	Bod yn berchen ar Uchelgais	Arwain y ffordd
<p>Cydnabod gwerth cyfranogiad a phrofiad byw</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ymgyngghori yw'r norm. Ymgyngghoriadau ac arolygon afreolaidd. Dim neu fawr ddim ystyriaeth o egwyddorion rhyngwladol ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd. Gwybodaeth heb ei rhannu'n fewnol nac yn allanol. Dim rhwystrau i gyfranogiad wedi'u nodi. 	<ul style="list-style-type: none"> Ystyrir bod cyfranogiad yn ddefnyddiol ond yn rhywbeth ychwanegol. Cydnabod gwerth cyfranogiad ar lefel uwch ac mewn cyfathrebu. Egwyddorion a safonau ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd yn cael eu hamlygu a'u defnyddio mewn ffordd dameidiog. Staff yn ymestyn y tu hwnt i'r hyn sy'n gyfforddus ac yn agored i roi cynnig ar ffyrdd cynyddol newydd a mwy arloesol o gynnwys pobl. Peth gwybodaeth ar gael i'r cyhoedd ond mae llawer o ddogfennau yn dal i gael eu cadw o'r parth cyhoeddus. Nodi rhwystrau gweithredu. 	<ul style="list-style-type: none"> Nid yw cyfranogiad bellach yn cael ei weld fel rhywbeth ychwanegol. Mae'r rhan fwyaf o weision sifil yn ymwybodol o egwyddorion ymgysylltu â'r cyhoedd ac yn deall lle mae cynnwys yn perthyn iddynt. Cydnabod cyfranogiad fel busnes pawb. Lefelau gwahanol o gyfranogiad yn cael eu deall a'u hystyried yn fusnes i bawb. Mae'r sefydliad yn agored ac yn hyrwyddo mynediad i wybodaeth i alluogi gwell cyfranogiad. Rhwystro posibl wedi'u nodi mewn ffordd gydweithredol. 	<ul style="list-style-type: none"> Cydnabod ar bob lefel bod barn rhanddeiliaid yn wybodaeth hanfodol i helpu i sicrhau canlyniadau gwell. Defnyddir lefelau cyfranogiad yn dda. Mae'r rhan fwyaf o'r wybodaeth – arferion da a'r gwersi a ddysgwyd yn gyhoeddus. Strategaethau a chynlluniau corfforaethol wedi'u siapiro trwy gyfranogiad. Nodi rhwystrau posibl a'u hatebion mewn ffordd gydweithredol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae cyfranogiad yn rhan o werthoedd craidd y sefydliad ac mae pawb yn ei wneud. Mae'r sefydliad yn cyfathrebu popeth y mae'n ei ofyn i'r cyhoedd yn rhwydd ac yn dryloyw – mae gwybodaeth ar gael ar-lein ac all-lein. Ymrwymiad hirdymor i gyllidebu cyfranogol, gyda chanran wedi'i dyrannu o'r gyllideb yn cael ei gwario yn ei defnyddio. Strategaeth datblygu sefydliadol yn ei lle. Dileu'r rhwystrau rhag gweithredu.
<p>Ymgyfraniad mewnol</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pobl ddim yn cael gwybod am benderfyniadau a wneir yn fewnol. Dim ymdrech i gasglu barn staff. Amcanion a nodau llesiant nad ydynt ar radar pobl. Staff ddim yn dal ei gilydd yn atebol am wreiddio'r Ddeddf a'r egwyddor datblygu cynaliadwy. Nid yw llesiant staff yn ystyriaeth. Newid yn cael ei arwain gan 'hyrwyddwyr rhwystredig' sy'n gorfod brwydro yn erbyn y system a busnes fel arfer i ymgorffori'r Ddeddf yn eu gwaith. Gweithio mewn ffordd draddodiadol ac nid yw'n hyrwyddo ffyrdd newydd o weithio. Diwylliant galw allan. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae rhai pobl yn gallu dechrau cynnwys cydweithwyr. Anaml y mae staff yn ymwneud â gwneud penderfyniadau uwch a gweledigaeth ar gyfer y sefydliad. Peth ymgyngghori megis arolygon rheolaidd o lefel dealltwriaeth staff o'r Ddeddf. Pobl yn ymwybodol iawn o amcanion a nodau llesiant ond dim ond fel dyletswydd sefydliadol y mae'r rhain yn cael eu hystyried ac nid ydynt yn ystyried sut y gallant gyfrannu fel unigolion a gweithwyr. Rhai pocedi o her fewnol a dal ein gilydd i gyfrif. Siaradir am llesiant staff ond ni wneir llawer yn ymarferol. Rhai cynlluniau peilot o ffyrdd arloesol newydd o weithio e.e. rhywfaint o weithio ystwyth. Galw methiannau yn 'dysgu' a stopio beio. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae pobl allweddol yn teimlo'n hyderus wrth gynnwys cydweithwyr yn eu gwaith. Ymdrechion i gynnwys staff ehangach wrth lunio dogfennau llywodraethu mewnol a gweledigaeth ar gyfer y sefydliad. Archwiliad o lesiant staff i ystyried lle gellir gwella hyn. Holwyd cwestiynau mwy treiddgar mewn arolygon mewnol i ddeall y defnydd o'r 5 ffordd o weithio yn ogystal â gwybodaeth am y Ddeddf. Bod pobl yn dechrau ystyried ffyrdd y gallant gyfrannu'n unigol at amcanion a nodau llesiant fel unigolion; nid yn unig mewn capasiti gwaith. Uwch staff yn dal ei gilydd yn atebol ar draws timau yn eu hadran eu hunain. Llesiant staff wedi'i osod yn glir fel blaenoriaeth gorfforaethol. Hyrwyddo gweithio ystwyth. Creu manau diogel i ddysgu. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae cronfa sylweddol o bobl yn teimlo'n hyderus ac yn cynnwys y cydweithwyr cywir yn eu gwaith. Sgwrs barhaus gyda'r holl staff ar ddulliau a strwythurau sefydliadol gyda chyfathrebu clir i egluro sut y defnyddir cyfranogiad staff. Arolygon arferol ar ddeall a defnyddio'r ffyrdd newydd o weithio. Canlyniadau arolygon wedi'u dadansoddi, a gwneud ymdrech i gynnwys staff â lefelau is o ddealltwriaeth o'r Ddeddf wrth ddod o hyd i atebion. Staff sy'n cyfrannu at gyflawni amcanion a nodau llesiant fel aelodau o'r gymuned a gweithwyr cyflogedig. Staff lefel ganolig ac uwch yn dod yn fwy hyderus wrth ddal ei gilydd yn atebol ar draws timau ac adrannau. Pob aelod o staff, beth bynnag fo'u rôl, yn cael y cyfle i gymryd rhan. Mae'r rhan fwyaf o dimau yn gweithio mewn ffordd ystwyth ac yn defnyddio cynllunio sy'n dod i'r amlwg. Mae llesiant gweithwyr yn uchel ar yr agenda. Diwylliant 'galw i mewn' yn hytrach na 'galw allan', lle gwelir dysgu fel cyfleoedd i symud ymlaen. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r holl staff perthnasol yn cynnwys cydweithwyr perthnasol ym mhob man defnyddiol. Mae ymagwedd sefydliadol, strwythurau llywodraethu a gweledigaeth yn eiddo i bawb. Y tu hwnt i arolygon, defnyddio dulliau mwy uniongyrchol i brofi a chefnogi dealltwriaeth pobl o'r Ddeddf a'i chymhwyso. Mae cyfraniad at amcanion a nodau llesiant yn dod yn naturiol i bobl, yn eu gallu i weithio ac fel unigolion. Mae'r holl staff yn barod i ddal ei gilydd yn atebol, ar draws timau ac adrannau er mwyn sefydlu'r egwyddor datblygu cynaliadwy yn llwyddiannus. Mae llesiant gweithwyr yn brif ystyriaeth i'r sefydliad. Mae trefniadaeth yn hybu ac yn annog ethos o garedigrwydd, ymddiriedaeth ac empathi. Cynllunio sy'n dod i'r amlwg a gweithio ystwyth yw'r norm. Diwylliant diogel lle gall pobl rannu'r holl ddysgu. Amgylchedd diogel i roi cynnig ar arloesi a diwylliant o ystyried methiannau fel cyfleoedd dysgu.
<p>Estyn allan at bobl newydd y tu hwnt i'r rhai arferol mewn ffyrdd newydd</p>	<ul style="list-style-type: none"> Prin yw'r dystiolaeth o weision sifil yn deall pwy sydd angen iddynt ei gynnwys yn eu gwaith a pham. Canolbwyntio ar y 'rhai arferol', heb fawr o ymdrech, os o gwbl, i geisio safbwyntiau o ffynonellau anhraddodiadol. Technoleg yn selog neu heb ei defnyddio o gwbl i wella cyfranogiad. Dim adolygiad o arferion cynnwys i ganfod rhwystrau i gyfranogiad. Ddim yn ymwybodol o egwyddorion cenedlaethol ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd neu safonau cenedlaethol i gynnwys pobl ifanc a phlant. 	<ul style="list-style-type: none"> Dealltwriaeth gynyddol ymhlith staff o'r angen i gynnwys eraill, pwy a pham. Mae rhai pobl yn dechrau cyrraedd grwpiau ac unigolion newydd ond eto nid at amrywiaeth y bobl yr effeithir arnynt. Mwy o gyfleoedd ar gyfer cynnwys y cyhoedd. Peth defnydd o dechnoleg megis digwyddiadau ar-lein ac arolygon i ehangu dulliau cynnwys. Adolygiadau untro neu achlysurol o arferion cynnwys gyda rhai rhwystrau i gyfranogiad yn dechrau dod i'r amlwg. 	<ul style="list-style-type: none"> Dealltwriaeth dda o bwy sydd angen cymryd rhan, a pham. Pobl allweddol yn teimlo'n hyderus ac yn estyn allan i gymunedau ac unigolion newydd. Ymdrechion systematig i sicrhau bod amrywiaeth ehangach o rhanddeiliaid yn cael eu cynrychioli, gan estyn allan i leisiau na chlywir yn aml. Defnyddir technoleg yn rheolaidd i gynyddu cyfranogiad a thryloywder wrth wneud penderfyniadau. Adolygu'r prosesau cynnwys yn rheolaidd i rannu arfer da ac i drafod rhwystrau posibl wrth ymgysylltu â chymunedau. 	<ul style="list-style-type: none"> Rhoddir cyfle i'r holl staff gymryd rhan mewn gweithgareddau cynnwys. Mae'r holl staff yn teimlo'n hyderus i gymryd rhan ac yn ystyried hyn yn rhan allweddol o'r broses gwneud penderfyniadau. Cronfa sylweddol o bobl yn ymestyn allan yn gyson i gymunedau ac unigolion newydd. Gweision sifil yn ymestyn y tu hwnt i barthau cysurus ac yn defnyddio dulliau cynnwys amfodol (fel Cynulladau Dinasyddion a Rheithgorau) i ymgysylltu â lleisiau mwy amrywiol na chlywir yn aml. Pobl a gymerodd ran yn yr adolygiad o arferion cynnwys er mwyn canfod rhwystrau pellach a dod o hyd i atebion. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r holl staff perthnasol yn estyn allan yn rheolaidd i gymunedau ac unigolion newydd. Sgwrs barhaus ag amrywiaeth y bobl y mae gwaith y sefydliad yn effeithio arnynt neu a all helpu i gyfrannu at nodau ac amcanion y sefydliad. Pob aelod o staff yn hyderus wrth ddefnyddio technoleg newydd ac arloesol i wella cyfranogiad a thryloywder. Dileu rhwystrau i gyfranogiad.
<p>Tuag at gyd-ddylunio</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ni ystyrir bod cyfranogiad yn angenrheidiol nac yn werthfawr. Ymgyngghori yw'r unig fodel cyfranogiad y cyhoedd. Nid yw'r cyhoedd yn teimlo eu bod yn rhan o wneud penderfyniadau a dim ond y camau statudol lleiaf a gymerir i'w cynnwys. Dim hyfforddiant ar dechnegau cyd-ddylunio. 	<ul style="list-style-type: none"> Deall bod ymgyngghori yn ofyniad sylfaenol a osodwyd gan ddeddfwriaeth arall. Mae cyfranogiad yn dal i gael ei weld yn bennaf fel rhywbeth ychwanegol. Tystiolaeth o arloesi sy'n dod i'r amlwg sy'n ymestyn y tu hwnt i'r gofynion sylfaenol ac yn defnyddio gwahanol ddulliau o gynnwys. Mae cyfranogiad da yn digwydd, ond yn dameidiog ac yn cael ei yrru gan 'hyrwyddwyr rhwystredig'. Dim hyfforddiant ar gyd-ddylunio. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae cynnwys yn dod yn dechnege arferol ar gyfer cyfranogiad y cyhoedd. Nid yw ymgyngghori bellach yn cael ei weld fel y prif ofyniad ond fel lleiafswm prin. Tystiolaeth o arfer cynyddol o ymestyn tuag at gyd-ddylunio. Arferion da wedi'i rannu'n eang. Hyfforddiant gwirfoddol ar gyd-ddylunio. 	<ul style="list-style-type: none"> Gwerth cyd-ddylunio wedi'i gyfleu'n glir ac yn ofynnol. Mae cronfa sylweddol o staff yn meistrolï technegau cyd-ddylunio a chynnwys. Mae staff yn deall ac yn defnyddio pob dull o gynnwys y cyhoedd ac yn gallu defnyddio'r rhai gorau ym mhob achos. Strategaethau a chynlluniau corfforaethol wedi'u siapiro trwy gyfranogiad a rhai elfennau'n cael eu cynllunio ar y cyd. Sefydlu sianeli sgwrsio dwy ffordd clir gyda'r rhai sydd angen cymryd rhan. Mae pobl yn sicrhau bod rhanddeiliaid ac unigolion yn deall effaith eu cyfraniad. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r holl staff perthnasol yn teimlo'n hyderus ac wedi'u grymuso i ddefnyddio dulliau cynnwys a chydgyllunio arloesol sy'n datblygu. Tystiolaeth o gydgyngghori, dulliau arloesol ac anghenion pobl, profiadau byw yn llywio strategaethau, polisiau a gwneud penderfyniadau. Sefydliad â chysylltiadau agos â chymunedau lleol i ddarparu gwell cyfleoedd iddynt ddylanwadu a chreu llywodraeth sy'n adlewyrchu eu hanghenion, eu profiadau a'u gofynion eu hunain. Cynllunir gwasanaethau drwy gydgomisiynu, gan gynnwys defnyddwyr gwasanaethau a rhanddeiliaid. Mae hyn yn cynnwys mentrau fel byrddau goruchwylio neu graffu gan ddinasyddion. Ymrwymiad hirdymor i gyllidebu cyfranogol, gyda chanran wedi'i dyrannu o'r gyllideb yn cael ei gwario yn ei defnyddio.

Arweinyddiaeth y Sector Cyhoeddus

Hirdymor:

- Pennu gweledigaeth gyffredin glir o'r dyfodol dymunol i'r genedl ei gyflawni ac olrhain cynnydd cenedlaethol.
- Darparu ffynhonnell ddibynadwy o dueddiadau'r dyfodol.
- Galluogi meithrin gallu ac effeithiolrwydd arferion.
- Cael strategaeth gorfforaethol hirdymor a'i gweithredu.

Atal:

- Galluogi symudiad tuag at atal ac ymyrraeth gynnar.
- Arwain a galluogi meithrin gallu gan gynnwys ariannu'r symudiad tuag at atal.

Cydweithio:

- Galluogi cydweithio ac arwain trwy esiampl.
- Coladu a rhannu cyflawniadau ac arferion da.
- Gweithio mewn partneriaeth.

Integreiddio:

- Galluogi integreiddio a hyrwyddo'r Ddeddf ym mhopeth a wnânt.
- Integreiddio amcanion.
- Integreiddio'r Ddeddf i systemau presennol a rhoi arweiniad clir i swyddogion sy'n cynrychioli'r Ddeddf.

Ymggyfraniad:

- Galluogi cyfranogiad.
- Tystiolaeth o gyfranogiad.
- Gwella cyfranogiad.

Arweinyddiaeth y Sector Cyhoeddus

Hirdymor

Elfennau Allweddol Gweithredu	Dim newid neu ddim tystiolaeth o weithredu	Newid syml	Mwy anturus	Bod yn berchen ar Uchelgais	Arwain y ffordd
Pennu gweledigaeth glir o'r dyfodol dymunol i'r genedl ei gyflawni ac olrhain cynnydd cenedlaethol	<ul style="list-style-type: none"> Dim gweledigaeth genedlaethol ar gyfer y dyfodol. 	<ul style="list-style-type: none"> Gweledigaeth 10 mlynedd genedlaethol a'i gwneud yn ofynnol i'r sector gyfrannu at ei chyflawni. 	<ul style="list-style-type: none"> Gweledigaeth genedlaethol 25+ blwyddyn. 	<ul style="list-style-type: none"> Gosod gweledigaeth Genedlaethol ar gyfer Cymru yn 2050 yn y gyfraith a'i hyrwyddo i bob sector. 	<ul style="list-style-type: none"> Gosod gweledigaeth genedlaethol ar gyfer Cymru yn 2100 a'i gwneud yn ofynnol i rai neu bob sector gyfrannu at ei chyflawni. Galluogi cyrff cyhoeddus i wneud penderfyniadau beiddgar a rhoi cynnig ar bethau newydd ar y Ddeddf i fynd i'r afael â heriau hirdymor yn ogystal â heriau presennol.
Darparu ffynhonnell ddibynadwy o dueddiadau'r dyfodol	<ul style="list-style-type: none"> Dim tueddiadau swyddogol ar gyfer y dyfodol. Dim cerrig milltir cenedlaethol. 	<ul style="list-style-type: none"> Cyhoeddi Adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol a cherrig milltir. Adroddiad a cherrig milltir wedi'u rhannu gyda chyrrff cyhoeddus ond dim ymdrechion penodol i'w hyrwyddo. 	<ul style="list-style-type: none"> Adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol wedi'i gyflwyno mewn fforymau sector cyhoeddus amrywiol i sicrhau ymwybyddiaeth ac i drafod sut y gellir ei ddefnyddio. Arferion da ar ddefnyddio Adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol wedi'i gasglu a'i rannu i gynyddu'r defnydd ymhellach ac i nodi meysydd i'w gwella. 	<ul style="list-style-type: none"> Dealltwriaeth dda o'r tueddiadau cyffredinol yn y dyfodol sy'n effeithio ar y wlad a'r sector cyhoeddus, wedi'i rhannu â nhw. Defnyddiwyd Adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol fel man cychwyn i gyflwyno pobl i adnoddau ac offer defnyddiol eraill i weithredu ar gyfer y dyfodol. 	<ul style="list-style-type: none"> Cynhyrchu cynhyrchion wedi'u teilwra yn seiliedig ar Adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol i alluogi defnydd gwella a haws. Creu lluo o becynnau cymorth a fframweithiau gweithredu. Her ac atebolrwydd rheolaidd yn y system ar sut mae gwybodaeth am dueddiadau'r dyfodol yn cael ei defnyddio.
Galluogi meithrin gallu a gwella effeithiolrwydd	<ul style="list-style-type: none"> Ni wneir unrhyw ymdrech i gynyddu capasiti dyfodol ar draws y sector cyhoeddus na mapio ecosystem y dyfodol. 	<ul style="list-style-type: none"> Peth ymdrech i ddod â meddylwyr y dyfodol at ei gilydd mewn fforwm ar y cyd ond mae cyfranogiad yn gyfyngedig. Hwyluso hyfforddiant ar dueddiadau darllen, adeiladu senarios a sganio'r gorwel a ddarperir ar gyfer sefydliadau ac unigolion allweddol i fynd i'r afael â risgiau cenedlaethol mwyaf. Hwyluso trafodaethau am y rhwystrau rhag gweithredu gan gynnwys mewn dyrannu adnoddau, prosesau cynllunio a gwerthuso/archwilio. 	<ul style="list-style-type: none"> Mapio'r ecosystem y dyfodol yng Nghymru i ddeall capasiti, bylchau ac anghenion a dechrau mynd i'r afael â nhw. Cyllid a ddarperir i helpu'r sector cyhoeddus i ddatblygu naratif tueddiadau wedi'u teilwra a hyfforddiant i fynd i'r afael â risgiau cenedlaethol mwyaf. Hwyluso trafodaethau am atebion i'r rhwystrau rhag gweithredu gan gynnwys mewn dyrannu adnoddau, prosesau cynllunio a gwerthuso/archwilio. Tanlinellu gwerth y tymor hir mewn trafodaethau polisi, er enghraifft ynghylch y gyllideb ac mewn ymgynghoriadau. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae fforymau gydag actorion y dyfodol o bob rhan o Cymru yn rhannu syniadau, arferion da ac yn helpu eraill i gynyddu arbenigedd. Cyllid a ddarperir i helpu'r sector cyhoeddus i ddatblygu naratif tueddiadau wedi'u teilwra a hyfforddiant i fynd i'r afael â'r risgiau cenedlaethol mwyaf ac achub ar y cyfleoedd cenedlaethol mwyaf. Hyfforddiant ar ôl-ddarlledu, rhagwelediad a sganio'r gorwel i ddylunio a chyflwyno polisi wedi'i rannu. Dileu rhwystrau rhag gweithredu gan gynnwys mewn dyrannu adnoddau, prosesau cynllunio a gwerthuso/archwilio. Ymestyn meddwl hirdymor y tu hwnt i Lywodraeth Cymru a'i swyddogaethau. Gwaith ar y cyd rhwng y llywodraeth a chyrrff cyhoeddus i fynd i'r afael â phrif dueddiadau a heriau'r dyfodol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae cyrff cyhoeddus wedi'u grymuso ac yn teimlo'n hyderus wrth ddefnyddio technegau ac offer i weithredu ar gyfer y dyfodol i fynd i'r afael â'u heriau yn y dyfodol yn ogystal â heriau'r rhanbarth, y sector a'r genedl. Maent yn gweithio ar y cyd ag eraill i fynd i'r afael â nhw... Cyllid a ddarperir i helpu'r sector cyhoeddus i ddatblygu naratif tueddiadau wedi'u teilwra a hyfforddiant i fynd i'r afael â'r risgiau cenedlaethol mwyaf ac achub ar gyfleoedd cenedlaethol Hyfforddiant ar dechnegau dyfodol wedi'i gyd-ariannu a'i rannu Cyllid ar gyfer cydweithio a chyd-ddylunio cofrestr, offer, adolygiadau yn ogystal ag wrth wneud polisiadau a phenderfyniadau. Dileu'r rhwystrau rhag gweithredu. Meddwl am y dyfodol yn cael ei wneud mewn ffordd gydweithredol ac integredig ar draws y sector cyhoeddus a thu hwnt.
Cael strategaeth gorfforaethol hirdymor a'i rhoi ar waith	<ul style="list-style-type: none"> Mae strategaeth gorfforaethol tymor byr yn canolbwyntio ar fynd i'r afael ag argyfwng tymor byr yn unig. 	<ul style="list-style-type: none"> Gweithredu yn ogystal â thrafod - Mae strategaeth gorfforaethol yn adlewyrchu dealltwriaeth gynyddol o anghenion, tueddiadau a phwysau'r presennol a'r dyfodol. 	<ul style="list-style-type: none"> Gweithredu yn ogystal â thrafod - Mae strategaeth gorfforaethol yn defnyddio rhai tueddiadau a senarios i weithredu ar gyfer y dyfodol, gan strwythuro camau gweithredu o amgylch camau gweithredu tymor byr, canolig a hir. Gweithredu yn ogystal â thrafod - Uwch reolwyr yn dangos sut y maent yn defnyddio meddwl i weithredu ar gyfer y dyfodol a sut mae hyn yn berthnasol i'w timau. 	<ul style="list-style-type: none"> Gweithredu yn ogystal â thrafod - Mae'r strategaeth gorfforaethol wedi'i gosod yng nghyd-destun tueddiadau a senarios i weithredu ar gyfer y dyfodol ac mae'n cynnwys dadansoddiad o'r camau gweithredu tymor byr, canolig a hir sydd fwyaf effeithiol i gyflawni'r weledigaeth hirdymor. Gweithredu yn ogystal â thrafod - Mae uwch reolwyr a'r holl reolwyr yn dangos sut maent yn meddwl am y dyfodol a sut mae hyn yn berthnasol i'w timau. 	<ul style="list-style-type: none"> Gweithredu yn ogystal â thrafod - Mae strategaeth gorfforaethol yn ddogfen fyw sy'n ystyried tueddiadau newidiol y dyfodol, senarios a sganio'r gorwel. Adnoddau ar gyfer sgiliau'r dyfodol wedi'u cynnwys yn y Strategaeth Lywodraethu sy'n cydgyssylltu camau gweithredu ar sgiliau a phenodiadau'r llywodraeth. Sgiliau ac arbenigedd dyfodol yn dod i sectorau eraill ac yn cael eu datblygu ymhellach gyda nhw.

Atal					
Elfennau Allweddol Gweithredu	Dim newid neu ddim tystiolaeth o weithredu	Newid syml	Mwy anturus	Bod yn berchen ar Uchelgais	Arwain y ffordd
Galluogi symudiad tuag at atal ac ymyrraeth gynnar	<ul style="list-style-type: none"> Dim tystiolaeth o ymdrechion i annog symudiad tuag at atal. Dim tystiolaeth o ymdrechion i annog symud oddi wrth reoli argyfwng. 	<ul style="list-style-type: none"> Galwad i symud tuag at gamau ataliol. Gwerth a manteision atal wedi'u hesbonio'n glir. 	<ul style="list-style-type: none"> Disgwyliadau ynghylch atal wedi'u nodi'n glir yn ogystal â chydabod ei werth. Mae arweinwyr yn trafod camau ataliol sylfaenol, eilaidd a thrydyddol yn rheolaidd. Rhannu dadansoddiad i'r gwraidd achos a sut yr aethpwyd i'r afael â hwy. 	<ul style="list-style-type: none"> Rhannu tystiolaeth / arferion da o sut mae atal yn cael ei gymhwyso. Defnydd gwahanol o atal gan gynnwys Diffiniad(au) o atal a ddefnyddir mewn sgysiau â chyrrff cyhoeddus am reoli perfformiad a chyllid. Agenda atal wedi'i gosod fel blaenoriaeth i Fyrddau ac uwch reolwyr mewn sgysiau ar berfformiad, blaenoriaethu a chyllid. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r llywodraeth yn defnyddio ysgogiadau ariannol i annog gwariant ataliol ac yn gosod canllawiau clir ar yr hyn y maent yn disgwyl ei weld gan gyrff cyhoeddus.
Arwain a galluogi meithrin gallu gan gynnwys ariannu symudiad tuag at atal	<ul style="list-style-type: none"> Dim arweiniad na chefnogaeth yn cael ei gynnig. Dim cyllid. 	<ul style="list-style-type: none"> Cynhelir ymchwil i achosion sylfaenol, achosion ac effeithiau materion cenedlaethol. Hwyluso trafodaethau am y rhwystrau rhag gweithredu gan gynnwys mewn dyrannu adnoddau, prosesau cynllunio a gwerthuso/archwilio. Peth cyllid sbarduno ar gyfer cynlluniau peilot. 	<ul style="list-style-type: none"> Enghreifftiau o ddefnydd o atal yn cael eu coladu a'u rhannu i helpu i newid camau gweithredu a strategaethau. Rhannu canllawiau ar sut i adnabod a chymhwyso ataliaeth sylfaenol, eilaidd a thrydyddol. Rhannwyd ymchwil i achosion sylfaenol, achosion ac effeithiau materion cenedlaethol. Profi prosiectau ar y cyd ar ymyrraeth gynnar i fynd i'r afael â'r heriau cenedlaethol mwyaf. Hwyluswyd trafodaethau am atebion i'r rhwystrau rhag gweithredu gan gynnwys mewn dyrannu adnoddau, prosesau cynllunio a gwerthuso/archwilio. Cyllid wedi'i neilltuo. 	<ul style="list-style-type: none"> Ymchwil i achosion sylfaenol, achosion ac effeithiau materion cenedlaethol a mwy lleol wedi'i gynnal a'i rannu. Hyfforddiant cyffredin ac ar y cyd yn cael ei gynnig/hwyluso gan y llywodraeth. Galluogi cyrrff cyhoeddus i wneud penderfyniadau beiddgar a rhoi cynnig ar bethau newydd i atal heriau cenedlaethol. Dileu rhwystrau rhag gweithredu gan gynnwys mewn dyrannu adnoddau, prosesau cynllunio a gwerthuso/archwilio. Rhaglen ariannu yn ei lle. 	<ul style="list-style-type: none"> Ymchwil, darganfyddiadau ac arferion da yn cael eu rhannu rhwng pob sector. Dileu'r rhwystrau rhag gweithredu. Cyrrff cyhoeddus wedi'u grymuso i gymhwyso ataliaeth a'u gwobrwyo am wneud penderfyniadau beiddgar a rhoi cynnig ar bethau newydd - hyd yn oed os ydynt yn profi'n aflwyddiannus. Cyllid wedi'i glustnodi i alluogi dulliau cydweithredol o fynd i'r afael â heriau cenedlaethol ac i alluogi ymyrraeth gynnar.

Cydwethio					
Elfennau Allweddol Gweithredu	Dim newid neu ddim tystiolaeth o weithredu	Newid syml	Mwy anturus	Bod yn berchen ar Uchelgais	Arwain y ffordd
Galluogi cydwethio	<ul style="list-style-type: none"> Dim ymdrechion i dorri gweithio mewn seilo. 	<ul style="list-style-type: none"> Anogaeth weithredol gan gynnwys mewn canllawiau i gyrff newydd a phresennol gydwethio i ddatgloi synergeddau i gyflawni'r nodau, amcanion llesiant ac amcanion llesiant lleol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mwy o gefnogaeth i gyrff newydd a phresennol weithio gyda'i gilydd i ddatgloi synergeddau i gyflawni'r nodau, amcanion llesiant ac amcanion llesiant lleol. Cydwethio wedi'i gynnwys mewn rhai amodau ariannu. 	<ul style="list-style-type: none"> Annog a chefnogi traws-gyfranogiad ar lefelau Uwch Reolwyr i helpu i ddatrys materion ar y cyd a darparu safbwyntiau ychwanegol. Cydwethio wedi'i gynnwys yn y rhan fwyaf o amodau ariannu. 	<ul style="list-style-type: none"> Annog a chefnogi cydwethredu agos rhwng sectorau i sicrhau bod arferion gorau ac arloesedd yn cael eu rhannu a'u haddasu ar draws sefydliadau. Cydwethio wedi'i gynnwys ym mhob amod ariannu.
Coladu a rhannu cyflawniadau ac arfer da	<ul style="list-style-type: none"> Diffyg ymddiriedaeth a blaenoriaethau sy'n gwrthdaro rhwng sefydliadau, dim rhannu profiad na gwybodaeth, gan arwain at ddryswch a dyblygu ymdrech. 	<ul style="list-style-type: none"> Digwyddiadau untro anghyson ac afreolaidd ar gyfer rhannu arferion da yn fewnol ac yn allanol. 	<ul style="list-style-type: none"> Rhannu ymchwil a chanfyddiadau. Rhannu gwersi a ddysgwyd a heriau yn ogystal ag arferion da. Rhannu arferion da yn anffurfiol yn rheolaidd, a rhannu afreolaidd mewn fforymau ffurfiol Rhai enghreifftiau o'r llywodraeth yn cydwethio â chyrrff cyhoeddus ar broblemau a rennir, megis newid hinsawdd. Hwyluso a chefnogi cydwethredu agos rhwng sectorau i sicrhau bod arferion gorau ac arloesi yn cael eu rhannu a'u haddasu ar draws sefydliadau. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae llwybrau ffurfiol ac anffurfiol amrywiol ar gyfer rhannu arfer da yn bodoli, er enghraifft trwy Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus, fforymau cydwethredol presennol neu ddigwyddiadau cyfnewid arferion da rheolaidd. O fewn y sector cyhoeddus ond hefyd y tu hwnt, fel y gall y llywodraeth elwa ar arloesi y tu allan i'r sector cyhoeddus. Annog ymarfer tebyg gan gyrff cyhoeddus Canolbwyntio ar le, cymuned a chanlyniadau nid ffiniau sefydliadol a cheisio sefydlu/hwyluso prosesau a rennir a ffyrdd o weithio ar gyfer y sector cyhoeddus, lle bo'n briodol. Tystiolaeth o bartneriaethau sydd wedi'u hen sefydlu. Mae secondiadau rhwng sefydliadau i gynyddu gallu a chydweithio yn llwybr datblygu rheolaidd a chyson i staff. 	<ul style="list-style-type: none"> Cefnogi a galluogi datblygiad Cymuned o Arferion Da o amgylch y Ddeddf, a arweinir gan y llywodraeth, wedi'i hintegreiddio ac yn bwydo o ac i lwybrau ffurfiol ac anffurfiol eraill o gyfnewid arferion da. Rhannu sgiliau mewnol gyda chymunedau a phartneriaid. Tystiolaeth o rannu gyda sefydliadau partner. Gwersi a ddysgwyd ac effaith ffyrdd newydd o weithio. Aeddfedrwydd ac ymddiriedaeth o fewn a rhwng sefydliadau. Er mwyn mynd i'r afael â phroblemau o ddi-ddordeb cyffredin, mae sefydliadau ar bob lefel o lywodraeth ac ym mhob sector yn cydwethio ac ar y cyd ag actorion an-wladol i'r un diben, pwrpas ac effaith. Mae'r llywodraeth yn arwain sefydliadau eraill o ran arloesi o ran ffyrdd newydd o weithio – er enghraifft, gweithio hyblyg (o ran amser a lleoliad). Mae'r llywodraeth yn cymhell ac yn annog cymhwyso'r Ddeddf yn briodol a hyblygrwydd i arloesi drwy raglenni cyllid cyfalaf a reffeniw.
Gweithio mewn partneriaeth	<ul style="list-style-type: none"> Canfyddiad o lywodraeth yn gweithio mewn seilos o amgylch portfolio gweinidogol. Ni ddefnyddir Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus fel llwybr ar gyfer cydwethredu rhwng Llywodraeth Cymru a chyrrff cyhoeddus. 	<ul style="list-style-type: none"> Rhannu staff neu secondiadau prin rhwng adrannau neu o fewn cyrrff cyhoeddus eraill. Presenoldeb rheolaidd gan LIC ar BGC i gasglu gwybodaeth am yr hyn y mae cyrrff cyhoeddus yn ei wneud. Adolygu Cyloch Gorchwyl Llywodraeth Cymru ar gyfer Cynrychiolwyr BGC. 	<ul style="list-style-type: none"> Secondiadau a symudedd staff yn cael eu cynnal a'u hannog i gynyddu arbenigedd a gwydnwch yn y llywodraeth a chyrrff cyhoeddus. Mae cynrychiolwyr BGC y llywodraeth yn rhannu gwybodaeth ar draws y llywodraeth i gyrff cyhoeddus ac oddi wrth gyrff cyhoeddus. Ystyried sut i gefnogi BGC i gyflawni eu diben uchelgeisiol - h.y. adolygu trefniadau ariannu a chanllawiau cyfredol i aelodau i annog mwy o gydwethio a chyfranogiad gweithredol. Rhennir enghreifftiau da o ddefnyddio'r Ddeddf yn rheolaidd mewn ffyrdd ffurfiol ac anffurfiol. 	<ul style="list-style-type: none"> Penodiadau ar y cyd a symudedd hylifol o fewn y sector cyhoeddus. Mae cynrychiolwyr Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus y llywodraeth yn rhannu gwybodaeth ar draws y llywodraeth i gyrff cyhoeddus ac oddi wrth gyrff cyhoeddus gan alluogi cydwethio a gwaith trawslywodraethol i ddatrys heriau. Perthynas a chydweithio da a chyson rhwng adrannau perthnasol y llywodraeth a chyrrff cyhoeddus. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae tystiolaeth o gydgyhyrchu, cyllidebau a rennir, cyd-gomisiynu arloesol a chyflawni prosiectau.

Integreiddio					
Elfennau Allweddol Gweithredu	Dim newid neu ddim tystiolaeth o weithredu	Newid syml	Mwy anturus	Bod yn berchen ar Uchelgais	Arwain y ffordd
Galluogi integreiddio	<ul style="list-style-type: none"> Dim cyfeiriad at y Ddeddf mewn cyfathrebiadau. Cyhoeddi canllawiau i gyrrff cyhoeddus heb ystyried y Ddeddf. Dim ymdrech i integreiddio gwahanol ddyletswyddau. 	<ul style="list-style-type: none"> Rhannu arfer da yn fewnol. Anogaeth weithredol i gyrrff newydd a phresennol ystyried amcanion a gwaith cyrrff eraill yn eu hardal neu sector daearyddol. Mae arferion da yn bresennol ond yn achlysurol ac yn cael ei arwain yn bennaf gan unigolion. Rhennir enghreifftiau yn fewnol ond anaml y cânt eu rhannu ar draws timau. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae cyfeiriadau at y Ddeddf wedi'u cynnwys ym mhob cyfathrebiad â chyrrff cyhoeddus a theminoleg mewn polisiau a chyfreithiau newydd yn gyson â'r Ddeddf. Rhannu arferion da yn fewnol ac yn allanol. Enghreifftiau da o effeithiau cadarnhaol eang ac integredig wedi'u casglu a'u rhannu. Mae'r Llywodraeth yn adolygu arferion da gan eraill yn rheolaidd ac yn rhagweithiol ac yn dysgu ohono. Gwybodaeth am y Ddeddf yn bresennol ac ar gael i sectorau eraill drwy Banc Datblygu Cymru fel enghraifft. 	<ul style="list-style-type: none"> Annog cyrrff nad ydynt yn cael eu dal gan y Ddeddf i ystyried amcanion llesiant Byrddau Cwasanaethau Cyhoeddus a chyrrff cyhoeddus o fewn eu sector neu ardal daearyddol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r holl gyfathrebiadau, cyfarwyddiadau, canllawiau a rheoliadau i gyrrff cyhoeddus wedi'u fframio o amgylch y Ddeddf fel ei brif egwyddor drefniadol. Tystiolaeth a chyfathrebu clir o sut mae polisiau ar draws adrannau'r llywodraeth yn cael eu hintegreiddio, gan gynnwys dangos sut mae'r costau a wariwyd gan un adran yn darparu buddion neu arbedion i un arall.
Integreiddio amcanion	<ul style="list-style-type: none"> Dim arweiniad ar ystyried amcanion eraill. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae rhai unigolion a thimau yn ystyried amcanion eraill. 	<ul style="list-style-type: none"> Gwella ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o amcanion llesiant cyrrff eraill i sicrhau bod y rhain yn cael eu hystyried yn rhan o'r broses gwneud penderfyniadau. 	<ul style="list-style-type: none"> Annog a hwyluso clir i'r sector cyhoeddus weithio gyda'i gilydd mewn ffyrdd arloesol i sicrhau'r cyfraniad mwyaf posibl at y nodau ac at eu hamcanion llesiant priodol. 	<ul style="list-style-type: none"> Llywodraeth yn galluogi ac yn annog cyrrff cyhoeddus i weithio y tu hwnt i ffiniau sefydliadol i wella pob dimensiwn llesiant yn lleol ac yn genedlaethol ac atal effeithiau negyddol. Llywodraeth yn cael ei gweld fel arweinydd wrth weithredu'r Ddeddf ond hefyd yn barod i ddilyn esiamplau cyrrff cyhoeddus eraill pan fyddant yn profi'n well.
Integreiddio'r Ddeddf i systemau presennol	<ul style="list-style-type: none"> Mae cyrrff a sefydliadau newydd yn gweithredu'n gwbl annibynnol ar y rhai presennol. Dim cydweithredu wedi'i annog. Gwrthddywediad a dryswch o ran terminoleg. 	<ul style="list-style-type: none"> Ychwanegwyd cyfeiriad at y Ddeddf at gyfathrebu â chyrrff cyhoeddus, gan gynnwys mewn canllawiau sy'n ymwneud â deddfwriaeth a rheoliadau eraill. Rhoddir sylw i'r angen i atal dryswch a gwrthdaro mewn terminoleg mewn dogfennau cyfreithiol a pholisi newydd. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r llywodraeth yn hyrwyddo'r Ddeddf fel fframwaith o amgylch pob dyletswydd arall yn hytrach nag fel rhywbeth ychwanegol. Cynllunio ar gyfer aildrafftio a chyfuno polisiau a chyfreithiau cenedlaethol presennol i ddileu gwrthdaro. Safoni'r iaith y maent yn ei defnyddio yn unol â'r Ddeddf, gan gynnwys yng Nghylch Gorchwyl adolygiadau, comisiynau neu gyrrff a sefydlwyd i'w gwneud yn ofynnol iddynt alinio eu gwaith ag egwyddorion ac iaith y Ddeddf. 	<ul style="list-style-type: none"> Defnyddio a hyrwyddo mesurau cynnydd a llwyddiant cyfannol newydd i wella lles. Cynnydd a wnaed o ran cael gwared ar wrthddywediadau a gwrthdaro â pholisiau a chyfreithiau cenedlaethol presennol. Adlewyrchu'r Ddeddf yn y gofynion cynllunio corfforaethol, rheoli perfformiad ac adrodd ar gyrrff cyhoeddus. 	<ul style="list-style-type: none"> Aildrafftio a chydgrynhoi polisiau a chyfreithiau presennol wedi'u cwblhau neu wedi'u datblygu'n sylweddol.

Ymgyfraniad

Elfennau Allweddol Gweithredu	Dim newid neu ddim tystiolaeth o weithredu	Newid syml	Mwy anturus	Bod yn berchen ar Uchelgais	Arwain y ffordd
Galluogi cyfranogiad	<ul style="list-style-type: none"> Pan fydd sectorau eraill yn gofyn am wybodaeth, dywedir wrthynt nad yw'r Ddeddf yn berthnasol iddynt hwy. 	<ul style="list-style-type: none"> Angen am gyfranogiad a manteision ei gyfathrebu'n glir. 	<ul style="list-style-type: none"> Dangosir angen a manteision cyfranogiad. 	<ul style="list-style-type: none"> Dathlu a chydabod y rhai sy'n arwain mewn gwaith blaengar yng Nghymru, mewn cyfranogiad a sicrhau bod y dysgu hwn yn cael ei rannu a'i ehangu. 	<ul style="list-style-type: none"> Defnyddir holl ysgogiadau'r llywodraeth i annog sectorau a gwledydd eraill i gynnwys pobl yn yr holl lunio polisiau a gwneud penderfyniadau. Hyrwyddo'r Ddeddf i'w fabwysiadu'n wirfoddol.
Tystiolaeth o gyfranogiad	<ul style="list-style-type: none"> Dim tystiolaeth o sut mae'r llywodraeth yn cynnwys cyrrff cyhoeddus yn eu gwaith. 	<ul style="list-style-type: none"> Llywodraeth Cymru yn eistedd ar fforymau presennol ac yn gwrandao ar waith ac anghenion cyrrff cyhoeddus ond heb gymryd rhan weithredol nac adborth. 	<ul style="list-style-type: none"> Y llywodraeth yn cynnwys cyrrff cyhoeddus yn fwy rhagweithiol drwy fforymau presennol a cheisio adborth ar ymgyngion a fyddai'n effeithio ar gyrrff cyhoeddus. 	<ul style="list-style-type: none"> Y llywodraeth yn cysylltu â chyrrff cyhoeddus ar ddechrau cynigion i ddeall eu hanghenion a sicrhau bod y rhain yn cael eu hymgorffori o'r camau cyntaf. Polisiau wedi'u cydgyhyrchu gyda'r bobl a fydd yn eu gweithredu i sicrhau yr eir i'r afael â heriau i'w gweithredu yn ystod y cam dylunio. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r llywodraeth yn rhannu eu llwyddiannau, eu heriau a'u harferion da yn onest ac yn dryloyw ag eraill.
Gwella cyfranogiad	<ul style="list-style-type: none"> Ni wneir unrhyw ymdrech i ddeall pa gymorth y gallai fod ei angen i alluogi cyrrff cyhoeddus i weithredu'r Ddeddf. Nid yw arferion da o amgylch y Ddeddf yn cael ei rannu na'i adolygu. Dim ymdrech i gyrraedd yr amrywiaeth o sefydliadau yr effeithir arnynt. 	<ul style="list-style-type: none"> Cesglir gwybodaeth am farn cyrrff cyhoeddus o ffynonellau gwybodaeth eilaidd presennol (h.y. ymgyngoriadau a thystiolaeth y Senedd, gwaith CCD ac ati). Nid yw gwybodaeth am y Ddeddf wedi'i theilwra ar gyfer sectorau eraill ond mae gwybodaeth gyffredinol yn cael ei rhannu ar-alw. Dim ond ar sail adweithiol y mae'r llywodraeth yn adolygu arferion da pan fydd rhywun yn ei rannu â nhw. 	<ul style="list-style-type: none"> Tystiolaeth bod llywodraeth Cymru yn ceisio cynnwys cyrrff cyhoeddus drwy, er enghraifft, aelodaeth ar fyrdau a phwyllgorau. Dealltwriaeth dda o'r amrywiaeth o sefydliadau ac unigolion y mae angen eu cynnwys. Tystiolaeth o lawer o ffyrdd newydd o gyrraedd sefydliadau pwysig newydd a phobl yr effeithir arnynt. 	<ul style="list-style-type: none"> Dolen adborth i ddangos lle cafodd prosiectau a chynigion eu haddasu i gyd-fynd â'r hyn y mae cyrrff cyhoeddus yn ei ddweud. Enghreifftiau o arfer da ar draws y sefydliad, yn dangos pobl yn mynd y tu hwnt i'r gofynion sylfaenol i gyflawni egwyddor Datblygiad Cynaliadwy a'r pum ffordd o weithio. Polisiau wedi'u cydgyhyrchu gyda'r bobl a fydd yn eu gweithredu i sicrhau yr eir i'r afael â heriau i'w gweithredu yn ystod y cam dylunio. 	<ul style="list-style-type: none"> Sgwrs cyfranogiad barhaus gyda chyrrff cyhoeddus ar y ffordd orau o'u cefnogi, a llywodraeth Cymru yn dangos yn glir sut y maent yn galluogi eraill i ymgorffori'r Ddeddf. Gwahoddir cyrrff cyhoeddus i eistedd ar bob bwrdd neu bwylgor. Mae llywodraeth Cymru a chyrrff cyhoeddus wedi dod o hyd i ffyrdd o fesur llwyddiant mentrau sy'n seiliedig ar lesiant er mwyn annog integreiddio, meddwl ataliol a chydweithio.